

tremi: immo necesse est hoc, quia si transiret per tale medium continue transiret, & non instantaneum. Sed de extremis distantibus habentibus medium distinctum ab extremis est dubitatio. Patet quidem ex questione precedente, quod non potest se facere in extremo distante mutatione incidente totam realitatem motus. Sed nunquid potest facere se in extremo distante mutatione precise incidente realitatem termini motus? Ita quod in aliquo toto tempore sit in *A. ubi*: Se in instanti illius temporis precise sit in *B. ubi*: Ita quod *B. ubi*, sit distans ab *A. ubi* per aliquod medium, in quo medio nunquam fuerit, nec in tempore, nec in instanti? Videtur probabiliter, quod non: quia ordo prefixus a superiori agente videtur esse necessarius cuiuscunque agentis interiori, quando habet actionem precise circa talia ordinata. Exemplum, ordo formatum naturalium succedentium sibi in generatione naturali, determinatus est ab influente naturam, & idem respectu cuiuscunque agentis naturalis esse necessarius: Ita quod nullum agens naturale potest facere immediate acetum ex vino; ergo cum a Deo sit prefixus ordo partium principalium universi cuilibet agenti creato, & virtuti create (*a*); videtur isto ordo esse necessarius, quando debet agere circa ista, quorum est talis ordo: igitur Angelus quando movet se per corpora, quorum est talis ordo, non potest abique omni ordine de quocunque *ubi* facere se in quocunque *ubi* immediate. Tunc enim nulla distantia videretur impedire distinctionem eius.

Et si objicias; quod ista ratio concludit contra illud membrum de mediis, que sunt aliquid extremorum; dico quod non, quia petranscundo ab uno *ubi* immediate ad aliud *ubi* in instanti, habet omnia ista *ubi*, ordine quodam nature, inter que est ordo potentialis ex natura rei: sed non oportet, quod habeat ex ordine durationis. Si autem transeat a distantia in distantibus absque ordine omnimodo, tunc nec ordine nature, nec durationis habet illa, quorum est ordo naturalis; circa que tamen operatur presupponens necessario ordinem eorum.

Ad primum argumentum dico, quod malus Angelus potest inordinate velle: nec oportet quod possit illud, quod sic vult. Bonus tamen ordinate vult, & ita si vult statim esse in aliquo *ubi*, non tamen vult, quod potentia propria sit ibi, quia hoc esse inordinate velle, si talis potentia sibi non conveniat: sed vult, quod potentia Dei statim sit ibi, & verisimile est, quod Deus condescendat voluntati ejus, si talis sit, ut faciat eum in tali *ubi*, nunquam autem potentia propria potest alieni esse; nisi eo modo, quo convenit suæ potentie. Ad secundum dico, quod Corpus Christi potentia infinita sit præsens in altari, de quo in 4. lib. ista autem potentia quocunque medium inter extrema (*b*) potest habere pro non medio, & ordinem pro non ordine: quia est supra illum ordinem prætergens illum, & non habens illum pro prefixo: non sic virtus Angeli limita-

ta. Ex isto apparet ad illud de Sensu, & sensato, quod prætermisus non fuit in *quest. 1. de motu Angeli (a)* Non enim est inconveniens aliquam alterationem totam esse simul, quando scilicet agens respicit totum passum tanquam terminum indivisibilem; & formatum secundum ultimum gradum, secundum quem ipsam totam inducit tanquam indivisibilem; tunc mutatione indivisibili inducitur forma perfecte in passu divisibili: sed secundum talem formam non est motus, sed tantum mutatio motus, vel forte plures habet; aut ordine durationis, aut statuta, sicut ipse dicit ibi, quod si magnum fuerit habitum ab habito patitur. Quod potest intelligi dupliciter. Uno modo, quod pars posterior a parte priori naturaliter perfecta perficitur naturaliter posterius, ita tamen quod sit tantum ordo nature inter mutationem prioris partis, & posterioris. Alio modo; quod sit ordo durationis, puta quod pars posterior movetur successively a parte prioris, & tamen pars prior mutata est precise ab ipso agente extrinseco. Iste secundus modus videtur improbabilior, nisi poneretur partem priorem transmutatam, esse perfectionem transmutante ipsam: & ita non potest subito transmutare, sicut ipsa transmutatur subito ab agente extrinseco. Dicit ergo ibi Philosophus, quod non est ita multiplicatio soni sicut in lumine: quia multiplicatio soni, que fit cum motu locali, necessario est successiva: non sic illa multiplicatio luminis, & ita non repugnat simulatas ratione alterationis, sicut ratione loci mutationis: & hoc comparando ad virtutem naturalem. Sed tamen nunquam est in alterationibus, que sunt motus, prima mutatio, sicut nec in loci mutationibus: quia ubi est mutatio instantanea, ibi illa non est mutatio initium motum, nec etiam universaliter, ubi motus sequitur, si est dare immutationem, que est terminus quietis præcedentis, ubi autem quies sequitur mutationem immediate propter perfectionem virtutis ipsius agentis, ibi non est immutatio terminans quietem præcedentem.

ECCE OSTENSUM, &c.

DISTIN. TERTIA.

Circa Distinctionem tertiam; & quarto primo de distinctione personali in Angelis, & ad videndum de ista distinctione in eis, primo querendum de distinctione individuali in substantiis materialibus, de qua sicut diversi diversimode dicunt: ita consequenter dicunt de pluralitate individuorum in eadem specie Angelica, & etiam de inpluralitate, & ut videatur de diversis opinionibus distincte, que queruntur de distinctione, vel indistinctione substantie materialis, quero sigillatim de diversis modis ponendi. Queritur ergo primo

QUÆSTIO PRIMA.

Utrum materialis substantia ex se, sive ex natura sua sit individua, vel singularis.

Videtur quod sic. Philosophus 7. *Metaphysicæ*, contra Platonem, probat quod (a) substantia conjunctio rei est propria illi, cuius est; & non inest alii; igitur substantia materialis ex natura, circumscriptio omni alio, est propria ei; cui inest; ita quod ex natura sua non potest in se alii; ergo ex natura sua est individua. Contra, quidquid inest alicui ex natura sua per se, inest ei in quocunque; igitur si natura lapidis de se est hæc, in quocunque est lapidis natura, ita natura esset hæc lapis: consequens est inconveniens, loquendo de singularitate determinata, de qua est questio. Præterea, cui de se convenit unum oppositum; ei de se repugnat aliud oppositum: igitur si natura de se sit una numero, ex se repugnat ei multitudo numeralis.

Hic dicitur, quod sicut natura ex se formaliter est natura; ita ex se est singularis, ita quod non oportet querere aliam causam singularitatis a causa naturæ; quasi natura prius tempore, vel natura, ut dicitur; (b) antequam sit singularis, & tunc per aliquid adventum contrahatur, ut fiat singularis, quod probatur per simile: quia sicut natura habet ex se verum esse extra animam; non autem habet esse in anima nisi ab alio; id est, ab ipsa anima (& ratio est, quia esse verum convenit ei simpliciter, esse autem in anima est esse ejus secundum quid) ita universalitas non convenit rei, nisi secundum quod habet esse secundum quid; scilicet in anima; singularitas autem convenit rei secundum verum esse: & ita ex se, & simpliciter est ergo querenda causa, quare natura est universalis, & dandus est intellectus pro causa: non autem querenda est aliqua causa, quare natura est singularis alia a natura rei; mediis inter ipsam, & singularitatem eius; sed quæ sunt cause unitatis rei, sunt & cause singularitatis rei: igitur & sc.

Contra istud arguitur sic, obiectum inquantum obiectum est prius naturaliter ipso actui; & in illo priori, per te, obiectum est de se singulare, quia hoc semper convenit naturæ non acceptæ secundum quid; sive secundum esse, quod habet in anima; igitur intellectus intelligens illud obiectum sub ratione universalis, intelligit ipsum sub ratione opposita suæ rationi, nam ut præcedit actum, determinatur ex se ad oppositum illius rationis.

Præterea, conjunctioque unitatis realis propria, & sufficiens est minor unitate numerali, illud non est de se unum unitate numerali, si vero non est de hoc: sed natura lapidis existentis in isto lapide, unitas

tas propria realis, sive sufficiens, est minor unitate numerali: ergo, &c. Major de se patet, quia nihil est de se unum unitate majori unitate sibi sufficiente; nisi propria unitas, quæ debetur alicui, de se sit minor unitate numerali, nisi numeralis non convenit sibi ex natura; & secundum se; aliter præcisè est natura sua habet majorem, & minorem unitatem, quæ circa idem, & secundum idem sunt opposita; quia cum unitate minori, sive contradictione stare potest multitudo opposita majori unitati, quæ multitudo non potest stare cum unitate majori; quia sibi repugnat: igitur, &c. Probatio minoris, quia si nulla est unitas realis naturæ minor singularitate, sed omnis unitas alia ab unitate singulari, est unitas rationis tantum; igitur nulla erit unitas realis minor unitate numerali, consequens est falsum, quod probatur quinque; vel sex viis ergo, &c. Prima via est talis secundum Philosophum 10. *Metaph.* (a) in omni genere est unum primum, quod est mensura, & mensura omnium; quæ sunt illius generis; ita unitas est realis; quia Philosophus probat, quod uni convenit prima ratio mensuræ; & declarat per ordinem, quomodo illud est unum; cui convenit ratio mensurandi in omni genere: ita autem unitas est alicuius inquantum primum in genere; ergo est realis, quia mensurata sunt realia; & realiter mensurata; ens autem reale non potest resistere mensurari ab ente rationis; igitur unitas illius primi est realis. Ista autem unitas non est unitas singularis, vel numeralis: quia nullum est singulare in genere, quod sit mensura omnium illorum, quæ sunt in illo genere; Nam secundum Philosophum 3. *Metaph.* in individuis ejusdem speciei; (b) non est hoc prius; illud posterius, quod prius, licet Commentator exponat de priori constituto posterius; tamen nihil ad B. quia Philosophus intendit ibi assignare rationem quare Plato posuit rationem speciei separatam; & non generis: quia in speciebus est ordo essentialis, propter quod posterius potest reduci ad prius; & ideo secundum eum non oportet ponere ideam generis, per cuius participationem species sunt illud, quod sunt: sed ideam speciei, ad quam omnes alie reducuntur: sed in individuis, secundum Platonem, & secundum Philosophum, secantem, non est talis ordo: igitur, &c. Est ergo intentio Philosophi ibi (in quo concordat cum Platone) quod in individuis ejusdem speciei; non est ordo essentialis: nullum ergo individuum est per se mensura eorum, quæ sunt in specie sua: igitur nec unitas individualis, nec numeralis. Præterea secundum probatur, quod idem consequens est falsum, quia secundum Philosophum 7. *Physicorum*, (c) in specie aeterna fit comparatio: quia est una natura, non autem in genere, quia genus non habet eam unitatem; ita vero unitas non est unitas rationis, quia conceptus generis est ita unus apud intellectum; sicut conceptus speciei, alioquin nullus conceptus diceretur in quid de multis speciebus, & ita nullus conceptus esset genus, si tot essent conceptus dicti de speciebus; quot sunt

K 2

a Text. 45. b F. Adam l. 1. dist. 33. q. 8. art. 5. hæc via sequitur
& Parisiensium l. 1. d. 4. p. 1. q. 1. d. 5. q. 12. & 13.

a Text. 2. b Text. 12. c Text. 39. & in d.

conceptus specierum: quia tunc in singulis prædicationibus idem prædicaretur de se. Similiter unitas conceptus, vel non conceptus, nihil ad intentionem Philosophi ibi, scilicet ad comparationem, vel non: ergo Philosophus intendit naturam specificam ibi esse unam unitate naturæ specificæ: non autem intendit ipsam sic esse unam unitate unæ realitatis: quia in unitate numerali: non fit comparatio: igitur, &c.

Item tertio, secundum Philosophum (a) 5. *Metaphysicæ*, cap. de *Ad aliquid*. Idem, simile, & æquale fundantur super *unum*, ita quod licet similitudo habeat pro fundamentum rem de genere Qualitatis relatio tamen non est realis, nisi habeat fundamentum reale, & rationem proximam fundandi realem: ergo unitas, que requiritur in fundamento similitudinis relationis est realis: non autem est numeralis, quia nihil unum & idem est simile, & æquale sibi ipsi. Præterea (b) quarto; unitus oppositionis realis sunt duo extrema realia: contrarietas est oppositio realis, quod patet; quia r. al. ter unum destruit, & corrumpit aliud, circumscripto omni opere intellectus: & non nisi quia sunt contraria, igitur utrumque primum extremum istius oppositionis realis (ut est extremum) est unum aliqua unitate reali, non autem unitate numerali; quia tunc præcisè hoc album esset primum contrarium huic nigro; vel præcisè aliud album, quod est inconveniens: quia tunc essent tæ contrarietates primæ, quæ indivisa contraria: igitur, &c. Præterea quinto; unitus actionis sensus est unum obiectum secundum aliquam unitatem realem, sed non numeralem: ergo est aliqua alia unitas realis; quam unitas numeralis. Probatio minoris, quia potentia cognoscens obiectum sic inquantum scilicet hæc unitate unum, cognoscit ipsum inquantum distinctum a quolibet, quod non est hæc unitate unum: sed sensus non cognoscit obiectum inquantum est distinctum a quolibet: quod non est unum ista unitate numerali; quod patet, quia nullus sensus distinguit hunc radium Solis a diversis numeraliter ab illo radio, cum tamen fiat diversus per motum Solis, si circumscriptantur omnia sensibilia communia, puta diversitas loci, vel situs, & si ponerentur duo quanta simul omnino per potentiam divinam quæ essent omnino similia, & æqualia in albedine, & quantitate; visus non distingueret ibi esse duo alba, si tamen cognosceret alterum istorum, inquantum est unum unitate numerali, cognosceret ipsum inquantum distinctum numeraliter a quolibet alio. Possit etiam juxta hoc argui de primo obiecto sensus, quod est unum in se aliqua unitate reali: quia sicut obiectum hujus potentie inquantum obiectum, præcedit intellectum: ita etiam secundum unitatem suam realem præcedit omnino actum intellectus. Sed ista ratio non ita concludit sicut præcedens. Possit enim poni aliquod primum obiectum; ut est adæquatum potentie, esse aliquid commune alteri actum ab omnibus obiectis particularibus: & ita non habere unitatem nisi communitatis ad ista plura obiecta

82

ita particularia; sed de uno obiecto unius actus sentiendi, non videtur vere posse negari, quin necessario haberet unitatem realem, & minorem unitate numerali.

Item sexto, quia si omnis unitas realis est numeralis; ergo omnis diversitas realis est numeralis: sed consequens est falsum; quia omnis diversitas numeralis inquantum numeralis est æqualis, & ita omnia essent æqua distincta. & tunc sequitur, quod non plus potest intellectus abstrahere a Sorte, & Platone aliquid commune, quam a Sorte, & linea, & esset quodlibet universale primum signum. Prima consequentia probatur dupliciter. Primo, quod unum, & multa, idem est diversum (a) juxta opposita 10. *Metaphysicæ*, toties autem dicitur unum oppositum, quoties, & reliquum, ex primo *Topici*, ergo cuiuslibet unitati correspondet sua propria diversitas. Præterea secundo probatur idem, quia cuiuslibet diversitatis utrumque ex eodem modo est in se unum; & eodem modo; quod est unum in se, eodem modo videtur diversum a reliquo extremo; ita quod unitas extremi unius potest per se esse ratio diversitatis alterius extremi. Confirmatur aliter, quia si tantum est in hac re unitas realis numeralis, quæcumque entitas est in re, illa est ex se una numero; ergo istud; & illud secundam omnem entitatem in eis, sunt primo diversa, & in nullo aliquo modo convenientia. Confirmatur etiam per hoc, quia diversitas numeralis est hoc singulare non esse illud singulare, supposita tamen entitate utriusque extremi; sed talis unitas est necessitatio alterius extremi. Item septimo, multo existente intellectu ignis causaret, & corrumpere aquam, & esset aliqua unitas realis generantis ad ænitum secundam formam, propter quam generatio esset univoca, intellectus enim considerans, non facit generationem esse univocam, sed cognoscit eam esse univocam.

Ad questionem igitur concedo conclusionem istarum rationum, & dico, quod substantia materialis ex natura sua non est de se hæc: quia tunc sicut deducit prima ratio, non posset intellectus intelligere ipsam sub opposito, nisi intelligeret obiectum suum sub ratione intelligendi repugnante rationi talis obiecti; sicut etiam deducit secunda ratio cum suis probationibus omnibus, aliqua est unitas in re realis abique omni operatione intellectus; minor unitate numerali, si ve unitate propriis singularis, quæ unitas est natura secundum se; & secundum istam unitatem propriam naturæ, ut natura est; natura est in distinctens ad unitatem singulariorem: non ergo de se est hæc una unitate illa, scilicet unitate singularitatis. Qualiter autem potest hoc intelligi, potest aliquid videri per dictum Avicene 5. *Metaphysicæ*, ubi dicit, quod æquitas sit tantam æquitas; nec ex se una, nec plures, nec universales, nec particularis (b) Intelligi, non est ex se una, unitate numerali; nec plures, pluralitate opposita illi unitati; nec universalis actum, eo modo, quo aliquid est universale factum ab intellectu, non ut obiectum intellectus: nec est particularis de se.

K 3

Li

Licet enim nunquam sit realiter sine aliquo istorum; non tamen est de se ali quod istorum, sed est prius naturaliter omnibus istis: & secundum istam prioritatem naturalem est quod quid est, & per se obiectum intellectus, & per se ut sit, consideratur a Metaph. & exprimitur per distinctionem; & propositiones vere primo modo sunt veræ ratione quidditate sic acceptæ, quia nihil dicitur de quidditate per se primo modo, nisi quod includitur in ea essentialiter, in quantum ipsa abstractatur ab omnibus istis, quæ sunt posteriora ipsa naturaliter. Non solum autem ipsa natura est de se indifferens ad esse in intellectu, & in particulari, ac per hoc ad esse universale, & singulare: sed & ipsa habens esse in intellectu, non habet primo esse uniuersalitate. Licet enim ipsa intelligatur sub uniuersalitate, ut sub modo intelligendi ipsam: tamen uniuersalitas non est pars conceptus eius primi: quia non conceptus Metaphysici, sed Logici. Logici enim considerat secundas intentiones applicatas primis, secundum ipsum Avic. prima ergo intellectio est nature, ut ei non intelligitur aliquis modus, neque qui est eius in intellectu, neque qui est eius extra intellectum: licet illius intellecti modus intelligendi sit uniuersalitas, sed non modus intellectus; & sicut secundum illud esse, non est natura de se uniuersalis, sed quasi uniuersalitas accedit illi nature secundum primam rationem eius, secundum quam est obiectum: ita etiam in re extra, ubi natura est cum singularitate, non est natura illa de se determinata ad singularitatem: sed est prior naturaliter illa ratione contrahente ipsam ad singularitatem illam; & in quantum est prior naturaliter ipso contrahente, non repugnat sibi esse sine illo contrahente, & sicut obiectum in intellectu secundum illam entitatem eius, & uniuersalitatem habet vere esse intelligibile: ita etiam in rerum natura secundum illam entitatem, habet verum esse extra animam reale: & secundum illam entitatem habet unitatem sibi proportionabilem, quæ est indifferens ad singularitatem, ita quod non repugnat illi unitati de se, quod cum quacunque unitate singularitatis ponatur. Hoc ergo modo intelligo naturam habere unitatem realem minore unitate numerali, & licet non habeat eam de se, ita quod sit intra rationem nature, quia equitas est tantum equitas, secundum Avicem, s. *Metaphysicæ*. tamen illa unitas est passio propria nature secundum suam entitatem primam: & per consequens nec est ex se hæc intraneæ, nec secundum entitatem propriam necessariam inclusam in ipsa natura secundum primam entitatem suam.

Sed contra illud videntur esse duæ objectiones, una, quia videtur ponere uniuersale esse aliquid reale in re, quod est contra Commentatorem 1. de Anima Commento 8. qui dicit, quod *intellectus facit uniuersalitatem in rebus*, ita quod non existit nisi per ipsum: & sic est ens tantum rationis. Probatio consequentiæ: nam ista natura, secundum quod est ens in isto lapide, prior tamen naturaliter singularitate lapidis, est ex dictis indifferens ad hoc singulare, & ad illud. Præterea Damasc. c. 8. *Operari*, inquit, *scire*, quod aliud est

est re considerare, & aliud ratione, & cognitione: igitur in omnibus creaturis hypostasim quidem diuino re consideratur; communitas autem, & copulatio intellectui consideratur. Intelligimus enim intellectui, quoniam Petrus, & Paulus unius sunt nature, & communem habent naturam, neque enim hæc hypostases in se inuicem sunt, seorsum enim unaqueque. Secundam partem, id est secundum se ipsam separatam, & est post. In increata uero, & super substantiali, & incomprehensibili Trinitate, est & conuerso; illi enim commune quidem, & unum re consideratur, cognitione uero est diuinum. Ad primum dico, quod uniuersale in actu est illud, quod habet unitatem indifferenter, secundum quam ipsum idem est in potentia proxima, ut dicitur de quolibet supposito, quia primo Posteriorum, uniuersale est: quod est unum in multis, & de multis, (a) nihil enim secundum quatuorlibet unitatem in re est tale, quod secundum ipsam unitatem prætiam sit in potentia proxima ad quodlibet suppositum, ut dicitur de quolibet supposito prædicatione dicente, hoc est hoc quia licet alicui existenti in re non repugnet esse in alia singularitate ab illa, in qua est: non tamen illud uere dici potest de quolibet inferiori, quod quilibet est ipsum: hoc est enim solum possibile de obiecto eodem indifferenter actu considerato ab intellectu, quod quidem ut intellectum habet unitatem etiam numeralem obiecti, secundum quam ipsum idem est prædicabile de omni singulari dicendo, quod hoc est hoc. Ex hoc apparet impropriatio illius dicti, quod intellectus agens facit uniuersalitatem in rebus, per hoc quod denudat ipsum quod quid est in phantasmatum existens: nam ubique est, antequam in intellectu possibili habeat esse obiective, siue in re, siue in phantasmatum, siue habeat esse certum, siue deductum per rationem, & si sit non per aliquod lumen, sed semper sit talis natura ex se, cui non repugnet esse in alio: non tamen est tale, cui potentia proxima conuenit dici de quolibet, sed tantum est in potentia proxima, ut est in intellectu possibili: est ergo in re commune, quod non est de se hoc, & per consequens ei de se non repugnat esse non hoc: sed tale commune non est uniuersale in actu, quia deficit ei illa differentia, secundum quam completiue uniuersale est uniuersale, secundum quam, scilicet ipsum idem aliqua identitate est prædicabile de quolibet individuo, ita quod quolibet sit ipsum. Nota differentiam inter commune in diuinis, & in creaturis. Ad secundam instantiam de Damasc. dico, quod eo modo, quod in diuinis commune est unum reale, eodem modo commune in creaturis non est unum reale. Ibi enim commune est singulare, & indiuiduum, quia ipsa natura diuina de se est hæc: eodem modo manifestum est, quod nullum uniuersale in creaturis est realiter unum, hoc enim ponendo, esset ponere, quod aliqua natura creata non diuina prædicaretur de multis indiuiduis prædicatione dicente hoc est hoc; sicut dicitur Pater est Deus, & Filius est idem Deus. Tamen in creaturis est aliquid commune

K 4

quum unitate reali minori unitate materiali: & illud quidem commune non est ita commune, quod sit practicabile de multis, licet sit ita commune, quod non repugnet sibi esse in alio, quam in eo, in quo est. Dupliciter igitur patet quomodo autoritas non est contra me, Primo, quia loquitur de unitate singularitatis in divinis: & hoc modo non solum universale creatum non est unum, sed nec commune in creaturis. Secundo, quia loquitur de communi practicabili, non precise de communi, quod determinatum est de facto, licet non repugnet sibi esse in alio, quale commune precise potest poni in creatura realiter. Et per hoc patet ad argumentum principale, quia Philosophus improbat illam fictionem, quam imponit Platoni, quod scilicet non possit hic homo per se exire, qui ponitur idea, per se esse universale omni homini: quia omnis substantia per se existens est propria ei, cuius est, hoc est, vel ex se ipsa, vel est propria per aliquid contrahens facta propria, quo contrahente posito non potest inesse alteri, licet non repugnet ei ex se inesse alii. Illa etiam gloria vera est, loquendo de substantia secundum quod sumitur propria; & tunc sequitur, quod idea non erit substantia Sortis: quia nec natura Sortis, quia nec ex se propria, nec appropriata Sorti: ut sit tantum in eo, sed etiam in alio secundum ipsum. Si autem accipitur substantia per substantia prima, tunc verum est, quod quilibet substantia est ex se propria illi, cuius est, & tunc multo magis sequitur, quod illa idea, quae ponitur substantia per se existens isto modo, non possit esse substantia Sortis, vel Platonis: sed primum monstrum ad propositum sufficit. Ad confirmationem opinio patet, quia non ita se habet communis, & singularitas ad naturam sicut esse in intellectu, & esse verum extra animam: quia communis convenit naturae extra intellectum, & similiter singularitas: & communis convenit ex se naturae, singularitas autem convenit naturae per aliquid in re contrahens ipsam: sed universalitas non convenit rei ex se; & ideo concludo, quod quaerenda est causa universalitatis, non tamen quaerenda est causa communis alia ab ipsa natura, & posita communitate in ipsa natura secundum propriam entitatem, & unitatem, necessario oportet quaerere causam singularitatis, quae superaddit aliquid illi naturae cuius est.

QUÆSTIO SECUNDA.

*Verum substantia materialis per aliquid positivum
intrinsicum sit de se individua.*

Quod non, quia unum non dicit, nisi privationem divisionis in se, & privationem identitatis ad aliud: igitur cum singularitas, vel individuitas non dicat nisi duplicem negationem, non oportet ejus causam positivam quaerere, sed sufficit negatio. Prima propositio probatur, quia si unum diceret rationem positivam, non diceret nisi eandem, quam dicit ens. Tunc enim esset negatio dicendo

ens unum, nec aliam rationem dicit, quia tunc in quocunque ente esset entitas addita entitati, quod est inconveniens. (a) Contra, prima substantia per se generatur 7. *Metaph.* & per se operatur. *Primo Metaph.* & ex hoc distinguitur a secunda, cui neutrum convenit per se primo: ergo illa convenit prima substantia per illud, quod addit supra secundam substantiam, non autem convenit illa aliquid formaliter per negationem: ergo prima substantia non addit tantum negationem supra secundam.

Hic dicitur, quod non individuat (b) per aliquid positivum, quia illud esset materia vel forma, vel aliquid consequens materiam, vel formam: & hoc vel est absolutum, vel respectivum, non per materiam, ut post ostenditur: nec per formam, quia quantum de forma, per quid individuat: quia nec ex se ipsa, sicut nec natura, de qua dictum est supra. Queram ergo per quid, & ulterius de illa alio, & sic in infinitum: nec potest dari aliquid consequens absolutum: quia quantum de illo eodem modo; nec per respectivum, quia respectus praesupponit fundamentum, & sic non individuat ipsum: ergo negatio est ratio, unde ponit Henricus duplicem negationem esse, vide in quodlibeto 5. quaest. 8.

Contra ista: primo expono intellectum questionum motarum de ista materia, non enim quaero, quia natura est singularis, vel individua: si ista significant intentionem secundam: quia tunc intentione secunda formaliter esset natura singularis, & esset ibi ab intellectu causante illam intentionem secundam, consentiente scilicet hanc naturam ad naturam, sicut subsistibile ad practicabile. Nec etiam quaerit de unitate materiali reali, quia formaliter natura est sic una: nam unitate materiali reali est res formaliter una, sive illa unitas convertatur cum ente, sive sit de genere Quantitatis, sive dicat privationem, sive positionem. Sed quia in entibus est aliquid indivisibile in partes subiectivas, hoc est, cui formaliter repugnat dividi in partes, quorum quodlibet sit ipsum: quae ritus non quia formaliter illud sibi repugnat, quia sic repugnantia formaliter sibi repugnat, sed quo ut fundamento proximo, & intrinseco illa repugnantia inest illi. Est ergo intellectus questionis de hac materia, quid sit in hoc lapide, per quod, sicut per fundamentum proximum simpliciter repugnat sibi dividi in partes, quorum quodlibet sit ipsum, qualis divisio est propria toti universali in suas partes subiectivas. Hoc modo intelligendo, probatio quod non sit aliquid individuum formaliter per negationem, vel privationem, sicut videtur ista positio ponere. Primo, quia nihil simpliciter repugnat alicui enti per solam privationem in eo, sed per aliquid positivum in eo: igitur dividi in partes subiectivas non repugnat huic lapidi in eo, quod est quoddam ens per aliquas negationes. Probatio antecedens, quia quantum unque negatio tollit potentiam pro-

a. *Tex.* 34. 55. in *proem.* b. *Opin.* Henr. quodlib. 5. qu. 8. 152

proximam ad agere, & pati, ut per hoc idea ens, in quo est negatio, careat potentia proxima ad aliud: non tamen ponit formalem repugnantiam illius ens ad aliquid; quia per possibile, vel impossibile, circumferitur illius negationibus, cum non sint, & ret. tale ens cum opposito illarum negationum, & ita cum illo, cui dicitur repugnare per se, quod est impossibile. Exemplum hujus, si substantia intelligatur non quanta; non est divisibilis, hoc est non possibilis dividi potentia non quanta; non tamen repugnat sibi dividi, quia tunc repugnare sibi recipere quantitatem, per quam formaliter potest dividi. Stante igitur natura substantie corporeae, non repugnat sibi, quod sit divisibilis. Similiter si non habere visum, tollat potentiam proximam ad videndum, non tamen facit repugnantiam simpliciter ad videre, quia potest stare eadem natura positiva, in qua fuit haec negatio, & potest sibi in seipso oppositum illius negationis, sine repugnantia ex parte naturae. Ita potest argui in proposito, cum iste ponat naturam ex se non esse unam, & individuam, nunquam tamen per aliquam negationem positam in natura, repugnat sibi formaliter dividi: & ita nunquam erit aliquid ut positivum in rebus, quod erit complete individuum. Et si aliquo modo instetur primum propositioni hujus rationis; saltem assumo istam propositionem: Nulla imperfectio repugnat alicui, nisi propter aliquid positivum in eo; ita quod nulla imperfectio repugnat alicui, nisi propter aliquam perfectionem, quae est aliquid positivum, & entitas positiva: sed dividi est quaedam imperfectio, & ideo non potest competere naturae divinae: ergo, &c.

Item, negatione non constituitur aliquid formaliter in entitate perfectiori, quam sit illa entitas praesupposita negationi: alioquin negatio esset formaliter entitas positiva: sed prima substantia per Philosophum in Praedicamentis, est maxime substantia, & etiam magis substantia, quam secunda: ergo non formaliter constituitur in entitate prima substantia per negationem, inquantum distinguitur a secunda. Item de singulari per se primo praedicatur illud, cuius est singularis: sed de aliquo ente accepto sub negatione, non praedicatur per se aliqua entitas ratione totius subjecti, quia totum non est per se unum: si ratione partis, tunc non est praedicatio superioris de inferiori, sed ejusdem de se.

Praeterea, licet ista positio videatur esse falsa in se, propter argumenta jam facta, si intelligat individuum constitutum in entitate, & unitate singularitatis per negationem; tamen videtur omnino superflua, & non responderet ad quaestionem. Quia ista positio, adhuc remanet eadem quaestio. Nam de duplici negatione, quam ponit, quero quare negatio ista convenit illi: si istam duplicem negationem dicit esse per se sicut per causam: dat causam sibi ipsius non dat causam hujus non responderet ad quaestionem. Quaerit enim illud, per quod repugnat oppositum istarum negationum: & perconsequens per quod intuit istae negationes. Similiter quero unde negatio sit haec, cum sit ejusdem rationis illi, quae est in Platone: ita in Platone est negatio duplicis rationis. Unde

Unde ergo Sortes est singularis hac singularitate propria, & determinata, & non singularitate Platonis? Non potest dici, nisi dicatur unde negatio sit haec negatio: & hoc non potest esse, nisi per aliquid positivum.

Concedo igitur conclusionem istarum rationum, quod necesse est per aliquod positivum intersecum huic lapidi, tanquam per rationem propriam repugnare sibi dividi in partes subjectivas: & illud positivum erit, quod dicitur esse per se causa individuationis: & per individuationem intelligo istam indivisibilitatem: remane repugnantiam ad divisibilitatem. Ad argumentum (a) ad oppositum, licet assumptum sit falsum, de quo forte alias: tamen si verum esset, quod unum significaret formaliter illam duplicem negationem: non sequitur, quod non habeat aliquam causam positivam, per quam insit ei illa duplex negatio: nam & unitas specifica pari ratione significaret duplicem negationem, & tamen nullus negat entitatem positivam esse rationem unitatis specificae, a qua entitate positive sumitur ratio differentiae specificae. Et istud est bonum argumentum pro solutione quaestionis, & pro opinione quia cum in qualibet unitate minoretur unitas numeralis, sit data entitatem positivam, quae sit ratio per se illius unitatis: & illius repugnantia ad multitudinem oppositam: maxime vel aequaliter erit hoc dare in unitate perfectissima, quae est unitas numeralis.

QUAESTIO TERTIA.

Verum substantia materialis per actualem existentiam sit individua, vel ratio individuanadi aliquid aliud.

Dicitur, quod sic, quia ex 7. Metaph. (b) actus determinat, & distinguit; ergo ultima distinctio est per ultimum actum: ultimus autem actus individuatorum est secundum esse existentiae: aqua quod liber aliud ab ipso intelligitur in potentia ad ipsum.

Contra istud, primo, quia quod non est ex se distinctum, nec determinatum, non potest esse primum distinguens, vel determinans aliud: sed esse existentiae eo modo, quo distinguitur ab esse entitatis, non est ex se distinctum, nec determinatum: non enim esse existentiae habet proprias differentias, alias a differentis esse entitatis, quia tunc operetur ponere propriam coordinationem existentiarum, aliam a coordinatione entitatum, sed praecise determinatur ex determinatione alterius: igitur non determinat aliquid aliud. Ex hoc potest argui aliter, quia illud, quod praesupponit coordinationem, & distinctionem alterius, non est prima ratio distinguens ipsum, vel determinandi ipsum: sed existentia, ut determinata, & distincta, praesupponit ordinem, & distinctionem essentiarum: igitur, &c. Et si dicatur, quod praesupponit distinctionem, & determinationem omnem aliam ab illa, quae est

ad

a Super 4. art. 9. Met. b Nic. Rom. in 8. Metaph. sequitur banc viam. quare Got. r. Reg. Bachon. Tex. 40.

ad individua; sed istam, quæ est quasi per individuum, causat; igitur, &c.

Contra, in coordinatione prædicamentali sunt omnia, quæ per se pertinent ad illam coordinationem, circumscripto quocunque, quod nihil est illius coordinationis: quia secundum Philosophum primo *Posteriorum* (a), status est in quolibet prædicamento, & in futurum, & in deorfum: igitur sicut invenitur supremum in genere prædicæ considerando illud sub ratione essentia, & inveniuntur genera intermedia, species, & differentia: ita invenitur etiam infimum, id est, singulare abique omni existentia actuali. Quod patet evidenter, quia hic homo non plus includit formaliter existentiam actualem, quam homo.

Præterea, eadem questio est de existentia, quo & unde contrahitur ut fit hæc, quæ est, & de natura. Nam hi natura specificæ eadem sit in pluribus individuis, habet existentiam ejusdem rationis in eis. Sicut ergo probatur in solutione primæ quest. quod ista natura non sit de se hæc: ita potest quæri per quid existentia sit hæc, quia non est dare, quod sit de se hæc: & ita non sufficit dare primam existentiam, qua natura sit hæc. Per hoc patet ad argumentum, pro opinione dico, quod actus distinguit eo modo, quo est actus: sed actus accidentaliter distinguit accidentaliter, sicut actus essentialiter distinguit essentialiter: ita dico, quod ultima distinctio in coordinatione prædicamentali est distinctio individualis: & illa est per ultimum actum per se per se autem ad coordinationem prædicamentalem, sed ad hanc coordinationem prædicamentalem non per se pertinet existentia actualis; actualis autem existentia est ultimus actus, sed posterior tota coordinatione prædicamentali: & ideo concedo, quod existentia distinguit ultimato, sed distinctione, quæ est extra totam per se coordinationem prædicamentalem, quæ distinctio est aliquo modo accidentaliter, licet non sit vere accidentaliter, tamen loquitur totam distinctionem secundum esse quidditativum: eo ergo modo quo est actus, distinguit, & in quo est ultimus actus, ultimato distinguit.

QUESTIO QUARTA.

Utrum substantia materialis sit per quantitatem individua, vel singulari?

Quod sic, Boet. de Trinit. In numero differentiam variabilium accidentium facit. Nam tres homines nec specie, nec genere differunt, sed suis accidentibus. Nam si animo cunctis his accidentia separamus, locus tamen cunctis diversus est, quem unum fingere duobus minime possumus. (b) Duo enim corpora unum locum non obtinebunt, qui est accident. & ideo sunt plures numerata, quanto accidentia plura sunt. Inter omnia autem accidentia pri-

a Tex. com. 34. & inde. b lib. i. c. i.

primum est quantitas, quam videtur specialiter exprimere in loco dicendo, quod eundem locum fingere duobus non possumus, qui competit eis inquantum quanta.

Præterea, Damasc. in Elementario cap. 9. non computando procedimus. Omnis res in qua differt hypostasis ab eisdem specie hypostasi, dicitur advenitia differentia, & caracteristica proprietatis, & qualitas hypostatica. Hoc autem accidens est, velut homo differt ab alio homine, quoniam hic quidem longus, hic autem brevis.

Præterea, quinto Metaph. Avic. Natura, quæ eget materia ad eam esse, advenitum accidentia, & dispositiones extrinsecas, per quas individuatur.

Contra, sicut arguitur ad secundam questionem: prima substantia per se generatur, & per se operatur: & hoc inquantum distinguitur a secunda, cui ista non conveniunt per se: sed ista non conveniunt eam per accidens; (a) de generari patet 6. Metaph. de operari patet, quia unum per se agens est unum per se ens, & hoc in uno ordine cause.

Hic dicitur, quod substantia materialis est singularis, & individua per quantitatem. Et ponitur talis ratio, quia quod primo convenit alicui, & per se, convenit cuilibet alteri per rationem ejus: sed substantia, & quantitas non faciunt unum per se, sed tantum unum per accidens: & per consequens nulla proprietates convenit per se una eis simul, & æque primo, sed uni per aliud: dividi autem in partes ejusdem rationis, est proprietates una, quæ per se convenit quantitati, ex 5. Metaph. ergo convenit alicui, scilicet substantiæ per rationem ejus: talis est divisio speciei in ejus individua, quia ista dividenda non sunt formaliter ita alterius rationis, sicut sunt species eisdem rationis, (b) & ex hoc ultra esse divisibile in partes ejusdem rationis convenit alicui ratione secundum ex 5. Metaph. & idem est principium divisionis in aliqua natura, & distinctionis divisorum: igitur per quantitatem distinguuntur individua individualiter ab invicem: & ex hoc concluditur, quod per quantitatem convenit tui divisio in individua, cui primo convenit talis distinctio: ergo per quantitatem individuum fit individuum.

Præterea, hic ignis non differt ab illo igne, nisi quia forma differt a forma, nec forma differt a forma, nisi quia recipitur in alia, & alia parte materia: nec pars materia ab alia parte, nisi quia est sub alia, & alia parte quantitatis: ergo tota distinctio hujus ignis ab illo igne reducitur ad quantitatem, sicut ad primum distinctivum. Confirmatur ratio, quia generans generat aliud propter distinctionem materia: materia ista geniti necessario præsupponitur quantitas, & sub quantitate distincta. Quod quanta, patet; quia agens naturale non potest agere in non quantum. (c) Patet etiam quod quanta alia

quan-

a Tex. com. 4. Ideo 7. tex. com. 28. Goffr. quodl. 6. q. 18. & quodl. 7. q. 5. b Tex. com. 28. c 7. Met. i. c. 18.

quantitate, quia non potest esse quanta quantitate generantis: sed ista quantitas præcedit naturaliter esse ipsius generis: igitur & distinctionem ipsius generantis; & generis: ipsa autem præcederet naturaliter, si non esset naturaliter requisitum, & per se ut distinctivum ipsius.

Contra istam conclusionem arguo quatuor viis. Primo ex identitate rationis numeralis, sive individuationis, vel singularitatis. Secundo ex ordine substantiæ ad accidentia. Tertio ex ratione coordinationis prædicamentalis, & istæ tres viæ probabunt communiter; quod nullum accidens potest esse per se ratio, per quam substantia materialis individuatur. Quarta via erit specialiter contra quantitatem; quantum ad conclusionem opinionis. Ex quinto arguetur specialiter contra illas rationes opinionis. Quantum ad primam viam; primo expono, quod intelligo per individuationem, sive unitatem numeralem, sive per singularitatem, non quidem unitatem indeterminatem, secundum quam quodlibet in specie dicitur unum numero: sed unitatem signatam ut hæc: ita quod sicut prius dictum est, quod individuum impossibile est dividi in partes subjectivas; & queritur ratio impossibilitatis: ita dico, quod individuum est incompossibile; non esse hoc signatum hæc singularitate. Et queritur causa non singularitatis in communi, sed huius singularitatis in speciali signata, scilicet ut est hæc determinate. Hoc modo intelligendo singularitatem ex prima via arguitur dupliciter. Primo sic, substantia actu existens, non mutat aliqua transmutatione substantiæ non potest fieri de hæc non hæc: quia ista singularitas (sicut modo dictum est) non potest in esse alia, & alia eidem substantiæ manenti eadem, non substantiæ mutata: sed substantia actu existens nulla substantiæ mutatione facta in ipsa, vel mutata; potest sine contradictione esse sub alia, & alia quantitate; & quocunque accidente absoluto: ergo nullo modo tali est formaliter hæc substantia hæc singularitate signata. Minor patet, quia non est contradictio; quod Deus substantiam quantum ista quantitate eandem conservet, & informet eam alia quantitate; nec propter hoc substantia illa actu existens mutabitur mutatione substantiæ: quia non erit mutatio nisi a quantitate in quantitatem. Similiter si mutetur a quocunque accidente sine mutatione substantiæ, sive hoc sit possibile, sive impossibile, non propter hoc erit formaliter non hæc. Si dicas, quod istud est miraculum, & ideo non concludit contra rationem naturalem. Contra, miraculum non est respectu contradictoriorum ad quæ nulla est potentia: sed contradictio est eandem substantiam manentem esse duas substantias, sine mutatione substantiæ; & hoc tam successively, quam simul, quod tamen sequitur; si per aliquod accidens esset formaliter hæc substantia: tunc enim accidente succedente accidens, eadem substantia non mutata, esset successive duæ substantiæ.

Confirmatur etiam illud per simile de unitate specifica: quia impossibile est unam substantiam manentem non mutatam specificè esse simul, vel successive hanc speciem, & non hanc speciem: ergo a si-

milii in proposito. (a) Secundo sic: duarum productionum completarum in esse substantialis non potest esse eadem substantia primus terminus. Probo, quia tunc utraque acciperet perfectum esse substantiale, ex quo utraque esset completa: & ita idem his produceretur complete, & tunc si istæ duæ productiones non essent simul, eadem substantia per se, & actu existens; produceretur, cum jam actu existit: saltem igitur duarum productionum succellivarum extremam, & terminus idem, esse non potest: sed generationis panis erat hic panis terminus primus; panis autem iste transubstantiatus est; manente eadem quantitate: creetur igitur alius panis; & afficiatur ista quantitate manente; sequitur, quod terminus creationis erit panis, idem cum illo pane, qui erat terminus generationis: quia eadem singularitate numero erit hic panis formaliter hic, quæ fuit alius panis hic; & sequitur ultra, quod idem panis erit transubstantiatus, & non transubstantiatus, immo sequitur, quod nullus panis sit ita transubstantiatus: quia non panis universalis, nec panis hic singularis, quia iste panis manet non mutata quantitate, quæ erat formaliter hic panis ex dato: igitur nihil omnino est transubstantiatum in Corpus Christi, quod est hæreticum dicere. Ex secunda via arguitur sic, substantia est prior naturaliter omni accidente, secundum Philosophum 7. *Metaphis* (b) & est intentio sui de substantia, secundum quod est unum istorum quæ dividunt ens: ita quod exponere ibi *substantiam* pro Deo; vel pro prima causa, nihil est ad intentionem ejus: Ita enim probat substantiam esse primam, quomodo probat substantiam esse de numero dividendum ens, quod est prior omni accidente: ita scilicet ad determinandum de omnibus, quæ dividunt ens, sufficit determinare de substantia tanquam de primo, pro eo quod cognitio accidentium habetur, ex eo quod attribuantur substantiæ: illud autem non potest esse nisi de substantia secundum totalem coordinationem suam: igitur nihil posterius ista coordinatione potest esse ratio formalis, quæ aliquid est in ista coordinatione. Ex ratione igitur prioritatis substantiæ; secundum quod communis est, sufficit determinatio substantiæ primæ, cui convenit ista prioritas naturalis ad omne accidens: ergo convenit substantiæ primæ ex ratione sua, quod sit hæc prius naturaliter, quam determinetur aliquo accidente.

Ex potest confirmari consequentiæ, quia si aliquid sit prius ad aliud, maxime primum illius, est primum ad illud: sed maxime primum substantiæ in communi, est substantia prima: igitur substantia prima est prior simpliciter omni accidente: & ita est prius hæc, quam aliquo modo determinetur per aliquid aliud. Hic dicitur, quod licet prima substantia sit prior quantitate in essendo; non tamen in dividendo, & individuando: sicut etiam substantia est prior in entitate, non tamen in indivisibilitate. Contra, ista responsio scilicet destruit, quia si prima substantia est prior naturaliter in essendo ipsa quantitate, & non

potest

a Scot. 1. d. 2. q. 1. m. 19. U. d. 3. q. 6. U. q. d. 10. q. 2. art. 3. d. 1. q. 2. ad 2. b Text. 4.

potest intelligi prima substantia in suo esse, nisi inquantum hæc, ergo non est hæc per quantitatem. Præterea, forma est simpliciter prior compositis, secundum probationem Aristotelis *septimo Metaphysicæ cap. 2.* (a) ergo si quantitas sit forma primæ substantiæ, ipsa est prior prima substantiæ in essendo, quod si non sit forma in essendo: igitur hæc in unitate comperitur primæ substantiæ, inquantum tale ens. Quamlibet enim entitatem consequitur propria unitas, non habent aliam causam propriam sui, quam causam entitatis (b) Præterea, eodem modo substantia est prior naturaliter omni accidente, quo est subiectum omnium accidentium: inquantum enim subiectum probatur esse prius distinctione omni accidente, quia sic ponitur in ordine iudiciali distinctionis per additamentum: sed ut est subiectum, est hæc substantia, quia secundum Philosophum *12. Metaphysicæ* singularium effectuum sunt cause singulares in quocunque genere cause: igitur singularis accidentis singularis subiectum est causa. Et consistitur maxime de accidente per accidens, quia illud primo inest singulari secundum Philosophum *quinto Metaphysicæ cap. de eodem* (c). Præterea, Omne, quod est prius alio natura, est prius duratione hoc modo; scilicet quod quantum est de se, non repugnat sibi contradictorie posse esse prius duratione suo posteriori. Universaliter enim prioritas posse esse prius duratione suo posteriori. Universaliter enim prioritas naturæ includit in priori, posse esse sine posteriori sine contradictione, *ex quinto Metaphysicæ cap. de Priori* (d). Igitur sine contradictione potest quocunque substantia, quantum est de se, esse prius duratione omni accidente, & ita quantitate. Ex tertia via arguitur sic, in quacunque coordinatione prædicamentali sunt omnia pertinentia ad illam coordinationem, circumscripto quocunque alio, quod non est aliquid illius coordinationis essentialiter. Hoc probatur, quia duæ coordinationes sunt primo diversæ, & ita nihil unius est tale per aliquid coordinationis alterius, sed ad coordinationem ipsam inquantum finita est, & in futurum, & deorsum secundum Philosophum *primo Posteriorum* (e), sic pertinet aliquid primum prædicatum, de quo nihil prædicatur: ita pertinet infimum subiectum, cui nihil subijcitur: ergo singulare, vel individuum est in qualibet coordinatione, per nihil alterius coordinationis.

Præterea secundo, in qualibet coordinatione, circumscripto quocunque alterius coordinationis, est ratio speciei: nam speciem nulla opinio fingit in aliquo genere esse per rationem alterius generis, loquendo de absolutis: sed de ratione speciei est, quod sit de pluribus discretibus numero prædicabilis: ergo in qualibet coordinatione potest inveniri aliquid inter seesse individuum, & singulare, de quo species prædicatur: aut saltem potest inveniri aliquid non de multis prædicabile, aliquo non erit in ista coordinatione aliquid species specialissima, de cuius ratione est esse prædicabile, si nihil huius sit subijcibile. Præterea tertio, infimum inijcibile, & subiectum recipit per

a *Text. 7.* b *8. Metaphysicæ.* c *Text. 27. & 2. Physicæ. c. 38.*
Text. 15. d *Text. 16.* e *Text. 34.*

se prædicationem cuiuslibet prædicabilis: sicut primum prædicatum prædicatur per se de quolibet illius coordinationis: sed ens per accidens inquantum ens per accidens, nullius recipit prædicationem per se; igitur infimum subijcibile non potest esse ens per accidens: aggregans autem res diversorum generum est ens per accidens, secundum Philosophum *5. Metaphysicæ cap. de Uno* (a). Præterea, quando aliquid coarbitrat, seu natura est convenire alicui prædicæ secundum aliquam rationem; cuiusque convenit essentialiter secundum illam rationem, convenit ei simpliciter, & essentialiter: sed esse singulare, vel universale in coordinatione generis substantiæ convenit alicui prædicæ inquantum est illius coordinationis, circumscripto omni, quod est alterius generis: igitur cui essentialiter convenit communitas, inquantum est illius coordinationis, convenit ei simpliciter, & essentialiter. Sed quantumcumque contrahatur per aliud alterius generis, nihil tamen tollitur circa ipsam, pertinens ad suam coordinationem (quantumcumque enim Sortes d. terminetur per album, vel nigrum, ad que fuit in potentia, non est Sortes magis determinatus in genere Substantiæ, quam erat prius quia prius erat hic.) igitur quantumcumque ponatur natura in genere substantiæ contrahit ad individua per aliquid alterius generis, remanebit illa natura communis formaliter contracta, sicut non contracta: & ideo ponere contrahere nisi individua per aliquid alterius generis: est ponere illud esse commune, simul & individuum, & singulare.

Propter argumenta (b) forte litatum duarum viarum iuglandi, tenentur positio de quantitate alio modo, hoc modo, scilicet quod sicut extensio materia est alia natura a natura quantitatis ipsius materie: & nihil addit super essentialiam materiam signatam, sic signatio materie, quam habet causaliter per quantitationem, est alia a signatione quantitatis sue, & prior naturaliter signatione, quam habet per quantitationem: quia substantia ut substantia, naturaliter est prior quantitate, sive quocunque accidente: & ita signatio materie est alia ab illa, quæ est quantitas: sed non est alia a substantia, ita quod sicut materia non est habens partes per naturam quantitatis, quia pars materie est materia: sic substantia signata non est nisi substantia: signatio enim solum dicit modum se habendi.

Contra, ista positio videtur includere contradictoria dupliciter. Primo, quia impossibile est aliquid dependens a posteriori naturaliter, esse idem priori naturaliter: quia tunc esset prius, & non prius: sed substantia est prior naturaliter quantitate per eos: igitur nihil causatum per quantitationem, sive qualitercumque præexistens naturam quantitatis, potest esse idem substantiæ et non igitur ista signatio est idem substantiæ, & tamen causata a quantitate. Probatio maioris, ubi est vera, & realis identitas, licet non sit formalis, sed impossibile est hoc esse, & illud non esse, quia tunc idem realiter esset, & non esset: est hoc possibile est prius naturaliter esse sine posteriori naturaliter: ergo per consequens multo magis absque eo, quod derelictum est, vel

Tom. II.

L

cau.

a *Text. c. 7. & 13.* b *Regul. quoll. r. q. 6. ar. 1.*

causatum a posteriori naturaliter (a). Præterea, illud quod est necessaria conditio cause in causando, non potest habere esse causato; quia tunc causa in quantum sufficiens ad causandum, esset causata a causato, & esset illud causatum suspensus causa, & pro tanto posset dare cause causationem suspensam: sed singularitas substantiæ, sive signatio, est necessaria conditio in substantia ad causandum quantitatem. Quia sicut argumentum est causatum singulare requirit causam singularem: ergo impossibile est istam signationem esse a causato a substantia, in quantum singularis. Præterea, quæro quid est quantitatem derelinquere, vel causare modum talem in substantia? Si nihil est, nisi quod præcipit quantitati: tunc nullo modo est signatio per quantitatem, quia tunc simpliciter signatio substantiæ præcederet naturaliter quantitatem: si autem aliquid aliud, quæro quomodo causetur a quantitate, & quo penete cause? Non videtur (b) posse assignari ibi nisi genus cause efficientis: sed quantitas non est forma activa. Præterea, quare magis derelinquit quantitas talem modum in substantia eundem realiter substantiæ, quam qualitates quantitati, ut albedo: non videtur ratio, quia sicut albedo seipsa est forma superficialis & non mediante aliqua alia forma derelicta, ita videtur quantitas esse forma substantiæ, qua substantia est quanta, & non derelinquere formam.

Ex quarta via arguo sic, quantitas ista, qua substantia est hæc signata, aut est quantitas terminata, aut interminata. Non terminata, quia illa sequitur esse forme (c) in materia, & per consequens singularitatem substantiæ: quia sicut substantia est causa ejus, ut est terminata: ita hæc substantia est causa ejus, ut est hæc terminata. Si autem quantitas interminata sit causa, quare substantia est hæc. Contra, illa quantitas interminata manet eadem in generatione, & corruptio: ergo non est causa allicujus signationis terminatæ. Si dicatur, quod non sequitur, quia quantitas non ponitur causa singularitatis, nisi præsupposita unitate specificæ: sed generatum, & corruptum non sunt ejusdem speciei. Contra, pono quod ex aqua primo generetur ignis. Secundo ex igne generetur aqua: in prima aqua corrupta, & in secunda generata, est eadem quantitas: & non solum quantitas interminata sed etiam terminata, quia potest habere eundem terminum a forma, vel saltem sit in eadem interminata, & illa per te, est causa singularitatis præsupposita unitate specificæ: ergo prima aqua, & secunda aqua sunt hæc aqua eadem numero, quod videtur impossibile, quia idem individuum numero non redit naturalitèr ad eundem. *Ex 2. de Generatione. § 5. Phys. (d).*

Præterea, si quantitas sit primo individuum substantiam, oportet quod ipsa in se primo sit hæc & de se distincta numeraliter ab alia: sed tunc tua propositio non est vera, scilicet quod omnis differentia formalis est specificæ: quantitas enim hæc, & illa, sunt formæ: ergo differunt specificè. Et si quantitatem excipias ab ista

pro-

a 5. Met. b 4. Phys. c. 84. c Averr. Phys. cap. 63. § 4. Phys. c. 15. § de substantia orb. c. 1. § quib. d Tex. ult. Tex. 36.

propositione fundamentali ædificii iunctio; unde probatur, quod differentia formalis sit specificæ: quæcumque enim ratio fuit adducta, ex forma, æque habebit locum in proposito, cum quantitas sit forma, sicut alia predicamenta. Et si dicas, immo quantitas habet ex se situm determinatum, & per hoc distinguitur ex se ab alia quantitate. Contra, quæro de quo situ loqueris? aut de situ, qui est predicamentum, & iste est naturaliter posterior quantitate, aut de situ, qui est differentia quantitatibus, prout quantitas dicitur consistere ex partibus habentibus positionem: & tunc est eadem quantitas, quæ prius, qualiter scilicet situs situs quantitatibus, differat ab illo situ illius quantitatibus? Quæ questio realis est: quomodo numeraliter quantitas hæc, differat ab illa: & ita, ut videtur, assignas rationem suspensam. Non enim notius est partes permanentibus, & continuas in isto toto, seipsis distingui a partibus permanentibus, & continuas in isto toto, quæ duo, scilicet continuationem, & permanentiam, includit positio, ut est differentia quantitatibus, quam quod hæc quantitas differat seipsa ab illa. Præterea, omnia argumenta, quæ facta sunt contra opinionem in 1. quæ ad probandum quod caro non sit de se hæc, possunt eadem fieri ad probandum, quod quantitas non sit de se hæc. Nam manifestum est, quod ratio lineæ de se communis est huic lineæ, & illi: nec major est contradictio intelligere lineam sub ratione universalis, quam carnem: habet etiam linea aliquam unitatem realem minorem unitate numerali, sicut & caro habet, propter easdem rationes, quæ positæ sunt in secunda ratione contra opinionem in 1. q. Patet etiam quod linea, & superficies sunt ejusdem rationis, in hæc aqua, & in illa: quare ergo hæc aqua est hæc aqua & singularis? & non loquitur de singularitate vaga, & indeterminata, sed finita, & determinata. Contra rationes opinionis, arguo primo contra primam, quod quantitas non sit ratio divisibilitatis in individua: quia quidquid est ratio divisibilitatis, inest formaliter illi, quod est divisibile illa divisione: sed quantitas non inest formaliter speciei, seu toti universali, in quantum est divisibilis in partes subjectivas: ipsa igitur ratio non est ratio divisibilitatis talis totius in partes tales. Constat ratio, quia totum universale, quod dividitur in individua, & in partes subjectivas, predicatur de qualibet illarum partium subjectivarum ita, quod qualibet pars subjectiva est ipsum: partes autem quantitativæ, in quas fit divisio totius continui, nunquam recipiunt predicationem totius divisi in ipsas: & licet concentrentur divisio totius homogenei in partes quantitativæ, & divisio speciei, sive divisio totius universalis in partes subjectivas, quæ partes sunt individua, non tamen sunt unius totius divisi: quia totum quantum dividitur divisione quantitativa, & non predicatur de aliqua parte dividente, sicut nec quantum heterogeneum de suo dividente, universaliter enim nulla pars quantitativa est totum illud, cuius est pars: sed cum hoc concomitatur, quod sunt plura individua habentia ideam commune, quod commune dividitur in ipsa, alia divisione, & illud commune non erat illud

L 2

quan-

quantum, quod dividebatur divisione quantitativa. Est igitur aliud totum divisiu hac divisione, & illa, & tamen in eadem partes per accidens: sed formaliter partes alterius rationis respectu hujus totius, & illius, quia respectu huius integralis, & respectu illius subdivisivas. Et propter istum concursum duorum divisionum duorum totorum in partes, in quibus concurrunt diversa ratio partis, putarentur aliqui, quod illa duo tota dividerentur in partes ejusdem rationis. Et quod accipitur a Philosopho, dicendum quod Philosophus non dicit quantum dividi in partes ejusdem rationis, sed, quod est *invisibile in ea quo insunt, quarum utrumque vel huiusmodi est ratio esse aliquid, & hoc aliquid*: in ea, quae insunt, inquit, tanquam componentia totum cui insunt: igitur non sicut in partes subiectivas, quae non sic insunt, quarum utrumque, si divisio fiat in duo, aut singula, si in plura; nam esse esse aliquid, per se scilicet ex illis; eo modo, quo totum: quia in quantum aliquid est pars quantitativa dividens, ita per se potest esse, sicut totum divisiu: & hoc contra divisionem compositi in materiam, & formam, & hoc aliquid: & hoc contra divisionem generis in species, & si numerus componeretur ex diversis numeris, non obstatet rationi numeri in quantum quantum, quod divideretur in numeros alterius rationis: & eodem modo non obstatet universalis, puta quanto, quod divideretur in partes alterius rationis, si componeretur ex cubico, & cubico, quae differunt specie: ita etiam quantitati non obstatet divisio sui ipsius in partes ejusdem rationis. Concedo ergo universaliter de facto, quod licet totum non requiritur; quod dividatur in partes alterius rationis; tamen non requiritur eas esse distinctae rationis: quia in quantum sunt partes quanti, non sunt alterius rationis: licet enim caput, eor, & manus sint partes quantitativae, & alterius rationis, non tamen sunt alterius rationis in quantum sunt partes quanti: eo ergo modo quo verum est (licet a Philosopho non possit accipi) quod quantum dividatur in partes ejusdem rationis, omnino non est ad propositum: quia non dividitur in partes, in quibus includatur ratio divisi, sed in partes, quae insuntur diviso: & habent rationem unam non illius, sed alieus communis illi toti, & ipsis, species autem dividitur in partes ejusdem rationis, quarum quilibet includitur rationem divisi, & non aliquid aliud alterius rationis commune diviso, & dividendis. Praeterea arguo contra secundam rationem: Generans in quantum generans, circumscripto omni alio, distinguitur a genito: quia non est intelligibile, quod idem generet se; etiam in divinis, persona non generat se; sed generans in quantum generans non includit quantitatem, sicut proprium principium generativum: nec genitum ut genitum, includit quantitatem ut per se formalem terminum generationis: ergo circumscripta utraque quantitate, scilicet genitantis, & geniti, haec substantia distingueretur ab illa numeraliter. Concedo ergo conclusionem omnium istarum rationum, quod impossibile est per aliquid accidens substantiam esse individuum: hoc est, quod per aliquid accidens sibi, di-

vi-

videtur in partes subiectivas, & quod per illud respondeat sibi esse non hanc.

Ad primam rationem pro opin. patet ex *v. arti. ad questionem*, quomodo male accipit minorem, & quae non potest haberi a Philosopho: & eo modo, quo haberi potest vera illa minor, non est ad propositum de divisione totius in partes quantitativas. Quando etiam ulterius accipit, quod eodem est aliquid divisibile, per quod partes dividens distinguitur; hoc falsum est: nam natura communis divisibilis est ex se in dividoitate, non autem dividoitate distinguuntur ex ratione naturae communis, sed ex propriis distinctivis. Ita enim apparet in genere, quia *genus est divisibile secundum se in plura genera, & in plures species; & tamen genus non est ratio distinctivis specierum; sed differentia constituentes plures species. Ad secundam rationem patet, quomodo ex illa potest includi per idem, quod idem praemissa sunt falsa. Licet enim alia fortis sit in alia materia; non tamen propter alietatem materiae est alia forma: sed sicut entitas forma est prior illa, ita & forma alietas. Similiter alia praemissa, scilicet quod est alia pars materiae propter aliam partem quantitatis, falsa est, quia sive sit distinctio partium materiae in se praeter quantitatem, sive non, prior est distinctio partium materiae, quam quantitatis; quia huius accidentis subiectum est hoc aliquid. Ad confirmationem cum dicitur quod generans non generat nisi de materia quanta alia quantitate; (b) sive ita sit, sive non (de quo alias) saltem in partibus materiae distincti secundum formam quantitatis; dico quod unitas materiae est passio immediata, ita quod unitas ejus naturaliter praecedit rationem quantumque generationis: ratio enim generantis praecedit generans rale, scilicet naturae, quod scilicet requirit extra materiam suam, aliam, de qua generat, & requirit illam quantitatem, sicut concomitantem distinctionem materiae a materia, & debet probari, quod quantitas est propria ratio unitatis ralis, scilicet singularitatis in substantia; & probari, quod est ratio, sine qua non, respectu ultimi. Unde locus illius consequentiae nullus est. Si obijciatur, quod saltem ex confirmatione habebitur, quod quantitas praecedit naturaliter individuationem substantiae generandae; quod est contra conclusionem secundae viae improbantis opinionem; nam si generans prius, requirit materiam quantum antequam generet: ergo naturaliter praesupponitur quantitas materiae individuationi ipsius geniti. Respondendo, quod individuationi geniti praesupponitur quantitas corrupti, & omnia accidentia corrupti ordine durationis, quae corruptiva praesertim cum omnibus partibus suis: sed ex hoc nihil sequitur ad h. quod scilicet sit prioritas naturaliter quantitatis ad eas individuationem, vel individuationem substantiae illius, in qua est quantitas: nam ista accidens

L 3

dens

o 1. de Anima c. 5. t. b. q. seq. ad finem in q. d. l. q. 3. q. 5. 7. 8. M. 1. 1. 1. 1.

identia corrupti, quæ præcedunt tempore genitum, sequuntur substantiam illam, in qua sunt, & etiam illam, ut singularem: & eodem modo accidentia geniti, sequuntur substantiam genitam. S. d. adhuc (a) ulterius deducitur argumentum, quia quantitas non tantum præcedit, ut in corrupto genitum: sed præcedit naturaliter in genito formam geniti: probatio, alioquin in instanti, in quo generans inducit formam, induceret in non quantum; quod videtur esse contra illam propositionem, quod agens particulare non attingit ad substantiam materiam, sed præcisè attingit eam in quantum quantum. Similiter hoc videtur esse contra Averroem in de substantia orbis, ubi videtur velle, quod maneat eadem quantitas in generato, & corrupto; alioquin generans generaret de non corpore corpus. Contra illud primo arguitur, quod hæc ratio non valet, nec debet adduci pro ista positione: quia fundator hujus positionis videtur tenere contra hoc adductum. (b) Tenet enim quod quantitas non sit primus actus materiam, neque quod aliqua forma corporeitatis maneat eadem in generato, & corrupto, loquendo de corporeitate: in genere substantiam, dicit nullam quantitatem manere eandem numero in isto, & in illo: & etiam cum ponat eam perficere substantiam compositam, & non materiam immediate ut subiectum, debet ponere illam aliam quantitatem geniti, posteriorem naturaliter ipso genito; sicut illam corrupti, posteriorem naturaliter ipso corrupto, & ita ista deductio de prioritate quantitatis ad substantiam, vel formam geniti (quidquid sit de Averro. non est de opinione ponentis eam: hoc quoad hominem. Sed ad conclusionem in se, dico cum isto quoad illud, quod si nulla forma corporeitatis maneat formaliter in igne, & in aqua, nullum omnino accidens, quod requirit pro subiecto substantiam compositam, potest manere idem numero: sed quolibet vel erit in corrupto vel in subiecto, vel in genito, ut in subiecto; & ita quantitas, & quodcumque aliud accidens, erit posterius naturaliter substantiam: & ita quantitas corrupti, & quodcumque accidens eius fuit naturaliter posterius substantiam corrupti: & tunc de illa propositione non multum curo, quia videtur impossibilis. Nihil enim aliud videtur esse, agens attingere passum in ratione passum, quam inducere in ipsius actum, quo perficiatur: agens autem particulare inducit formam substantialem, qua materia perficitur in quantum materia, & non in quantum quantum: ita quod quantitas sit ratio media inter agens, & passum; ergo agens naturale illam attingit secundum substantiam nudam, ut passum ab eo immediate transfusum. Ad Averro. dico, quod de eo, quod aliquando esset non corpus, posset generari corpus: sed forte non posset naturale agens generare de non corpore, corpus, sicut de corrupto, quia materia non corrumpitur, sed totum: sed de eo, quod fuit corpus usque ad instantem generationis, & hoc quantitate inherente sibi, potest agens naturale aliud quantum alia quantitate generare in illo

a Regid. quodlibet. 2. q. 5. b Ut Regid. S. D. Th. quia contradicunt Av. de quantitatis interminatis materia coæternis.

illo instanti; quia sicut potest producere substantiam, quæ non præfuit, ita potest producere omnia accidentia consequentia eam. Et si dicas, quod si non producat corpus de non corpore, ut corrupto, producat tamen de materia non ut quanta, aliquid corpus quantum. Dico, quod necesse est de non composito ut parte fieri, vel produci compositum; vel ibitur in infinitum, & ita de materia secundum suam substantiam absolute ut de parte, potest produci corpus aliquid, quod est substantiam composita, & concomitatur substantiam quantum; quia quantitas est passio istius substantiam compositæ. Illa responsio negat dimensionem interminatam (a) manere eandem numero in generato composito, & corrupto; de quo aliam diffusio, si occurrat sed nunc tacum est propter argumenta.

Ad auctoritates, quæ adducuntur. Ad Boet., concedo quod variabilitas accidentium facit in substantiam differentiam numeralem eo modo quo forma dicitur facere differentiam; quia omnes distinctæ formæ faciunt aliquam differentiam in eis, in quibus sunt; accidentia autem non possunt facere differentiam specificam in substantiam, in qua sunt, ex 10. Metaph. cap. penult. (b) sed faciunt in substantiam differentiam, & hoc numeralem. Sed non faciunt primam differentiam sed alia est prior differentia numerali: nec illa sola faciunt differentiam numeralem. Et nullum istorum dicit auctoritas. Et nisi alterum istorum duorum haberetur, non haberetur propositum, quod intenditur. Sed quid ad intentionem Boetii? dico, quod Boetius intendit probare, quod non est differentia numeralis divinarum personarum. Et licet sparsim in principio illius libelli de Trinitate possint haberi tales propositiones, videtur tamen, quod velit se arguere: in numero varietas differentiam differentiam facit: sed in personis divinis nulla est talis varietas accidentium, quia forma simplex subiectum esse non potest; igitur ibi non est differentia numeralis. Videretur argumentum non valere, nisi ipse intendere, quod sola accidentia possent distinguere numeraliter, si enim distinctio numeralis potest esse per aliqua alia: ergo ex negatione accidentis, non sequitur negatio distinctio numeralis. Dico, quod omnem distinctioem numeralem concomitatur distinctio accidentium: & propterea ubi nulla potest esse accidentium varietas, ibi nulla potest esse distinctio numeralis, & ex hoc patet argumentum Boetii tenere, quod cum non possit in divinis esse accidentis aliquid, nec accidentium varietas; ibi non potest esse distinctio numeralis, vel differentia numeralis; non sicut a causa præcisè negata, ad negationem illius, cuius est causa: sed tanquam a necessario concomitante negato, ad negationem illius, quod necessario concomitatur. Sed quomodo ad illam intentionem est verum, quod varietas accidentium facit differentiam numeralem? Dico, quod facit aliquam differentiam, sed non primam: & necessario concomitatur omnem primam, & ita habet intelligi, quod facit differentiam numeralem. Nec videtur ista gloss. ex-

a Vide 4. d. 11. q. 11. S. d. 12. q. 3. b Text. 1.

torta a litera, sed litera ipsa facit, ut sic intelligatur, cum oporteat eos necessario exponere, quod ipsi subdit ibi de loco. Non est locus principium distinctus duo individua ad invicem, nec loquenda de loco, qui est passio locantis, nec de loco, qui est passio locati, scilicet de ubi derelicto in locato. Cum ergo oporteat eos exponere locum pro quantitate secundum opinionem suam, quid mali est exponere, *facit differentiam*, pro facere non primam, sed facere aliquid & concomitantem primam? Ad Damasc. patet per ipsum in fine. c. illius ubi exponit, quomodo intelligit ibi accidens, dicens, *quæcumque in aliquibus earum, quæ unius speciei hypostasies sunt, in aliquibus autem non sunt: accidentia, & adventitia sunt.* Concedo igitur, quod quicquid est extra rationem per se ipsius naturæ specificæ, & non est per se consequens naturam illam, est tali naturæ accidens, & hoc modo quicquid ponitur individuum est accidens. Non tamen est proprie accidens, sicut alii intelligunt, & quod ipso non intelligat proprie de accidentibus, patet per ipsum. 1. lib. Sententiarum, c. 8. *Intelligimus enim intellectus, quoniam Petrus, & Paulus sunt ejusdem naturæ, & communem unam habent naturam, & paulo post; neque enim hæ hypostasies in se invicem sunt.* Sermonem autem unaqueque, & secundam partem, id est secundam seipsam separata est, plurima separantia eam ab altera habent. *Evenit loco distant, & tempore differunt, & mente dividuntur, & virtute, & forma, id est figura, & habita, & complexione, & dignitate, & adinventibus, & omnibus distincti: characteristicis propriis tribus, & subdit notabile. Plus autem omnibus, eo quod non sunt in se invicem, sed separantur ibidem itam dicit: Hypostasies Trinitatis in se invicem esse causa, cujus est unitas naturæ, præsupposita distinctione personali, ex diff. 21. Est ergo divisio naturæ in suppositis creatis prima, & maxima ratio distinctionis. Ad Avic. dico quod præcisissime considerat quidditatem inquantum nihil includit, quod non pertinet ad per se rationem quidditatis ejus; & hoc modo entities tantum est equitas, & nec una, nec plures, quantumcumque unitas ejus non sit alia res addita, sed necessario consequatur illam unitatem: sicut & omnes secundum quamvisque entitatem consequitur propria unitas; non tamen illa unitas est intra formalem rationem quidditatis, ut quidditas est, sed est quasi passio consequens quidditatem, & omne tale apud eum vocatur accidens. Et hoc modo Philosophus quandoque accipit accidens, a quo dicitur fallacia Accidentis, pro omni eo, quod est extra rationem formalem alterius: omne autem tale est extraneum illi alteri, ex comparatione ad alud: & hoc modo Differentia accidit Generi, & quicquid est individuum, accidit naturæ specificæ; sed non sicut ipse intelligunt de accidente: & ideo ibi est equivocatio de accidente.*

QUÆ.

QUÆSTIO QUINTA.

Utrum substantia materialis sit hæc, & individua per materiam?

Quod sic, quia secundum Philosoph. Metaph. cap. de Uno. (a) *Unum numero sunt, quorum materia una, &c.* (b) Contra 1. Metaph. antiquæ translationis, in fundamento naturæ nihil est distinctum; sed quod non est secundum se distinctum, nec diversum, non potest esse prima ratio distinctionis, vel diversitatis alterius: sed materia est fundamentum naturæ omnino indistinctum, & indeterminate: ergo non potest esse prima ratio distinctionis, vel diversitatis alterius.

Hic dicitur, quod sic; quod maxime tenetur propter multas autoritates Arist. quæ hoc videntur, quarum una est in 7. Metaphysicor. quod generans generat aliud propter materiam, (c) *Callias, inquit, & Sortes sunt diversa quidem propter materiam, idem vero specie; nam individua est species.* Item in septimo cap. de partibus distinctionis, quod quid erat esse in quibusdam substantiis idem est; quæcumque vero in materia sunt, vel accepta sunt cum materia, & non idem, & idem videtur in 8. cap. 1. nam anima, & anima esse idem, homo & hominis esse, non idem, nisi, & anima esse, homo dicitur: ergo videtur, quod materia fit extra rationem quidditatis, & cujuslibet habentis primo quidditatem: & ita cum sit in entibus aliquid videtur esse pars individui five individuationis: nam quicquid est in individuo, quod repugnat rationi quidditatis omnino, hoc potest poni prima ratio individuandi, quare, &c.

Præterea 12. Metaph. probat quod non possunt esse plures cæli. (d) *Si, inquit, essent plures cæli ut hominis, foret principium quoddam unumquodque specie unum, numero vero multa: sed quæcumque inquit numero sunt multa, habent materiam.* Quod autem quid erat esse non habebit materiam primam, & indelebile enim unum igitur, & ratione, & numero primum movens immobile est. Illa ratio, quæ concluditur unitas cæli ex unitate motoris, & unitas motoris non tantum specie, sed numero, propter hoc, quod unitas motoris non videtur valere, nisi distinctio numeralis fieret per illam: ergo, & c. Præterea 1. Cœ. & Mœ. (e) *cum dico coelum, dico formam; cum dico hæc coelum, dico materiam.* Contra istud primo per autoritates ejusdem Philosoph. 7. Metaph. cap. de partibus distinctionis (f) *palam autem, quod anima quidem substantia prima, corpus vero materia, homo vero aut animal, quod*

a Teom. 17.

b 2. Met. in antiquis translatis.

c D. Th. 1. p. q. 7. a. 1. & 2. q. 50. & in 2. d. 3. q. 4. Tex. 28.

d Tex. 20 & 21. & 41. Tex. 8.

e Tex. cum 49.

f Tex. 21. & 45.

g Tex. 32.

ex utriusque ut universaliter. Coriscus autem, & Socrates, ut singulariter, supple, ex his, siquidem igitur anima dupliciter dicitur: & postea subdit, (a) si vero anima hac, corpus hoc, ut & homo quidem universale, & singulare; & ante in eodem cap. homo, & equus: & qua sita in singularibus, universaliter autem non sunt substantia, id est forma: sed simul quoddam totum, id est compositum ex hac materia, & ex hac ratione, ubi per ly, hac non intelligit materiam uniformem: & singulare, sed determinatam, alioquin contradiceret sibi ipsi. Unde subditur ibidem, & ut universaliter, & subdit postea: *singulare vero ex ultima materia Socrates jam est*, &c. Patet etiam idem, per eundem 12. *Metaph. cap. 4.* (b) ubi vult, quod principia sunt eadem sicut principia: & horum, inquit, qui sunt in eadem specie, diversa non specie: sed quia singularium aliquid tua materia, & movens, & species, & mea: sed tamen ratione universaliter eadem: ergo ita concedit distinctionem formæ, sicut materia in particulari, & ita unitatem materię in communi sicut formæ, & ideo oportet adhuc querere, & quo materia sit hæc.

Præterea, sicut probatur ex multis locis 7. *Metaph. cap. de partibus distinctionis*, materia est de essentia substantię compositę, puta hominis, & non est tale compositum præcisè essentia formę: ergo sicut illud compositum non potest de se esse hoc, ex prima quia ita nec materia, quæ est pars eius est de se hæc: quia non potest esse compositum commune, & ejusdem rationis in diversis, quin quodlibet, quod est de essentia ejus, possit esse ejusdem rationis cum eis.

Præterea, per rationem, materia est eadem in generato (c), & corrupto: ergo habet eandem singularitatem in genito, & corrupto. Et si respondas, quod non sit ejusdem speciei in genito, & corrupto. Arguo sicut prius contra quantitatem interminatam, & ita erit generatio circularis. Primo ignis ex aqua, secundo aqua ex igne, aqua primo corrupta, & aqua secundo generata, habent eandem materiam, & sunt ejusdem speciei: ergo sunt realiter hæc aqua; & igitur primum redit naturaliter idem numero, quod est contra eos. Quia vero solutio auctoritatum Philosophi ad oppositum requirit solutionem sextę questionis; ideo juxta hoc quero ulterius.

QUESTIO SEXTA.

Utrum substantia materialis sit individua per aliquam entitatem positivam per se determinantem naturam ad singularitatem.

Quod non, quia tunc illud determinans ad illam naturam, haberet se ut actus ad potentiam: ergo ex natura specificæ, & illo determinante esset vere, & proprie compositum unum, quod est incon-

a Tex. 35. b Tex. 27. c Vide 1. eom. 34. & 8. Met. 1. 9.

conveniens. Nam illud determinans, aut esset materia, aut forma, aut compositum ex eis, quodcumque datur, est inconveniens: quia tunc in composito esset alia materia ab illa forma quæ ponitur pars naturæ, vel aliud compositum, quam compositum naturæ. Item, tunc singulare compositum ex natura, & illo per se determinante, esset per se unum: ergo per se intelligibile, quod videtur contra Philosophum (a) 3. de Anima, & 7. *Metaph.* ubi videtur aperte velle, quod intellectio est universalis, & sensus, vel sensatio singularis.

Præterea, si esset per se intelligibile, posset de ipso esse demonstratio: & scientia, & ita de singularibus esset scientia propria, in quantum singularia, quod negat Philosophus 7. *Metaph. cap. de partibus distinctionis.* (b) Item si includeret naturam specificam, & illud per se determinans, posset per se diffiniri per ista duo inclusa in ratione sua: & ita esset alia diffinitio individui, & alia speciei, saltem addens super diffinitionem speciei, sicut diffinitio speciei addit super diffinitionem generis. Oppositum, enim inferius includit in se aliquid, quod non includitur in intellectu superioris; alioquin, conceptus inferioris esset æque communis, sicut conceptus superioris, & tunc per se inferius, non esset per se inferius, quia non subesset communi, & superiori: ergo aliquid per se includitur in ratione individui, quod non includitur in ratione naturæ: illud autem inclusum est entitas positiva ex solutione secundæ quæst. & facit unum per se cum natura ex solutione quartæ quæst. ergo est per se determinans illam naturam ad singularitatem, sive ad rationem illius inferioris.

Hic dicitur quod natura specifica de se est hæc, (c) & tamen per quantitatem potest esse natura communis in pluribus singularibus, sive quantitas potest esse ratio, quare plura singularia possunt esse sub natura. Primum sic declaratur, species specificissima de se est atoma: ergo, & indivisibile. Et hoc confirmatur per illud Por. (d) descendens nobis per divisionem a generalissimis ad specialissimam, subter Plato quiescere: sed si possibile esset divisionem esse ulterius huius naturæ, non esset ascendendum in illa natura: ergo, &c. Præterea, Boetius lib. Divi. enumerans omnes divisiones, non tantum per se, sed etiam per accedens non enumerat divisionem speciei in individua; ergo natura specifica non est hæc per aliquid aliud. Item, si aliqua realitas esset in individuo præter solam realitatem specificæ naturæ; species non diceret totum esse individuorum, quod est contra Porphy. Secundum declaratur, quia licet quantitas non sit formalis ratio divisionis alieuius in partes subiectivas; tamen quando totum quantitativum dividitur in partes quantitativas, natura dividitur per se in illa, quæ sunt ejusdem rationis: hoc autem conven-

a Tex. 27. Tex. 35. b T. Poster. 1. c. 40. & 2. Poster. ad fi. & 1. Phys. 1. c. 49. & 2. de An. 1. c. 60. Tex. 37. c Op. 6. f. d Quod. 1. c. 9. 16. & quod. 7. q. 5. de spec.

nice ei per quantitatem; idem autem est principium divisionis in aliqua, & principium distinctionis illorum dividendum: ergo sicut ipsa quantitas est principium divisionis, ita est principium distinctionis illorum dividendum, sed ille sunt partes subiectivæ naturæ communis; ergo quantitas est principium distinctionis talium partium. Qualiter autem ista duo membra possint stare simul, patet per exemplum, quia secundum Philosophum, l. *Physic.* (a) substantia de se est indivisibilis, loquendo de partibus ejusdem rationis, & tamen adveniente quantitate est parvis in partes tales: immo tunc habet tales partes: ita ergo potest natura speciei esse de se hæc, & tamen per quantitatem advenientem sibi extrinsece esse hæc, & hæc, & illa, &c.

Ista positio videtur posse habere duplicem intellectum: unum, quod substantia materialis inquantum distinguitur essentialiter a quantitate, maneat eadem omnino, non distincta secundum rationem suæ proprietatis, & essentialis entitatis: & tamen recipiat multas quantitates, & recipiendo eas cum eis constituit multa singularia, hoc est dicere planis verbis, quod eadem substantia materialis in se non divisa, nec distincta, informatur multis quantitatibus: & ex hoc sunt multa indivisa sub specie.

Alio modo potest intelligi, quod ista substantia materialis, quæ de se esse hæc circumscripta omni quantitate, postea quantitate informante, erit hæc, & hæc: ita quod non tantum recipit quantitates distinctas, sed ipsa habet distinctionem in se in entitate sua substantiæ: ita quod ista substantia, quæ subicitur illi quantitati, & distinguitur ab ea essentialiter, non est illa, quæ subest illi quantitati, & distinguitur ab ea essentialiter: licet tamen istud, scilicet quod hæc non sit illa, non possit esse sine quantitate in hæc, & in illa. Primus intellectus videtur impossibilis, quia ex eo sequuntur inconvenientia in Theologia, Metaphysica, & scientia naturali. In Theologia, scilicet, quod non sit proprium essentia divine, esse hæc, quæ quod ipsa existens una in se indistincta, possit esse in pluribus suppositis distinctis, quod tamen non intelligitur communiter, nisi de personis tantum relative distinctis, hæc autem poneretur, quod una natura substantiæ, nullo modo in se distincta, haberet plura supposita re absoluta distincta. Secundo sequitur, quod non possit aliqua substantia panis, & vini transubstantiari in corpus, & sanguinem, nisi tota substantia vini transubstantiaretur: quia vinum non transubstantiaretur, nisi secundum substantiam suam: nam quantitas manet eadem, & per se substantia, quæ est in hoc vino, est eadem illi, quæ est in illo vino; idem autem non est transubstantiatum, & non transubstantiatum: ergo, &c. In Metaphysica sequuntur inconvenientia. Primum, quia poneretur idea Platonis, vel pluresquam idea, quam posuit Plato. Plato enim posuit ideam esse naturam per se existentem, separatam sine accidentibus, sicut sibi imponitur a Philosopho, in

qua

qua esset tota natura speciei, quæ secundum quod imposuit sibi Aristotel. (a) diceretur de quolibet individuo prædicatione formati, dicente *hoc est hoc*; hæc autem opinio dicitur habere substantiam dici de quolibet hujus speciei, prædicatione dicente *hoc est hoc*; & tamen esse facta hoc accidente, & illo; hæc ergo opinio ponit tantam communitatem, quantum posuit Plato in ideis. Secundo, quia per istos, duo accidentia ejusdem speciei non possunt esse in eodem subiecto, si fuerint accidentia absoluta: quia secundum eos, sepe videtur contradictio manifesta, quod scilicet idem esset in actu, & in potentia secundum idem; oppositum autem sequitur ex isto, quia eadem natura erit in actu secundum multos actus ejusdem speciei. Et iuxta hoc potest inferri impossibile ad Mathematicum, in quantum pertinet ad considerationem Mathematicam, scilicet, quod due quantitates dimensionis ejusdem rationis simul idem perirentur subiectum: quod est contra propriam rationem quantum dimensionum ejusdem rationis, loquendo secundum intentionem Mathematicam. Tertio in scientia naturali sequitur duo inconvenientia. Primum, quod nulla substantia naturalis potest generari, & corrumpi, non quidem generari, quia hic lapis est, erit in eo omnis substantia, quæ potest esse in lapide quocumque: potest tamen hujus substantiæ lapidis acquiri tanta quantitas, & tanta, & non in natura alia: acquiritur autem novæ quantitas, non est generatio (patet ex terminis generationis) ergo, &c. similiter hoc lapide manente (b), manet natura lapidis specificæ in isto: omnis autem natura lapidis est ista natura; ergo manente ista natura, manet omnis natura, & sic nulla corrumpitur manente illo lapide, licet quantitas, vel qualitas non sit eadem: & sic de quolibet substantia naturali (c). Secundo sequitur, quod licet secundum fictionem illius malefactoris Averrot de unitate intellectus in omnibus hominibus, possit sic fingi de corporibus tuo, & meo, sicut de lapidibus illo, & isto, tamen non tantum secundum fidem, sed secundum Philosophum veram: necessario tenendo aliam, & aliam animam intellectivam non potest poni natura humana esse de se atomæ, & tamen alia, & alia per quantitatem: quia in isto, & in illo homine est alia, & alia forma substantiæ præcedens naturaliter quantitatem. Et ideo ad istam instantiam tanquam insolubilem non nituntur ipsi respondere, & ideo transtulerunt se ad alia homogenea, lapidem, vel aquam: & tamen si haberet aliquid pro se ex ratione naturæ specificæ atomæ, ita concederent de homine sicut de lapide: possunt igitur videre, quod nulla sunt principia, ex quibus procedunt, cum ex eis sequantur manifeste impossibilia. Secundus intellectus videtur desistere simpliciter, quia illud quod est de hoc (illo modo quo expositum est supra) aliquid esse de se hoc) est de se, qui tepugnat per se dividi in plures partes subiectivas: cui etiam repugnat de se esse non hoc, tale per nihil adveniens, potest dividi in plures partes, quia si sibi ex se repugnat dividi, sibi repugnat ex se aliquid recipere, per quod fiat non hoc. Dicere etiam

go

go naturam esse de se hanc, secundum intellectum præexpositum de natura, quæ de se est hæc: & tamen ipsam posse esse hanc, & illam, quocumque alio adveniente, est dicere e contradi. foris. Et hoc patet in exemplo posito in illa positione, quia licet substantia materialis non sit ex se divisa in partes ejusdem rationis: tamen ipsa non est de se indivisibilis in partes tales; quia si esset de se indivisibilis, hoc est repugnet ei divilio, non posset recipere quantitatem, quia formaliter dividitur in tales partes: quod patet; nam anima que de se est indivisibilis hoc modo, non potest recipere quantitatem sicut nec partes: videtur ergo decepto in consequentia hac: *non est de se tale, ergo est de se non tale*, talia consequentis: vete enim substantia secundum aliquam positionem, non est habens de se partes ejusdem rationis: & tamen non est de se non habens tales partes ejusdem rationis; ita quod repugnat sibi habere partes; quia tunc non posset recipere formaliter per aliquod sibi adveniens tales partes; & ita natura speciei specialissime non est de se hæc, sicut nec aliquod dividibile ex natura sua est de se hoc, ita quod repugnat sibi de se dividi in partes: quia tunc non posset recipere aliquid; per quod formaliter competeret sibi talis divilio. Confirmatur ratio per rationem *1. dist. 9. q. 1. art. 3. Sylvi.*

Ad questionem ergo respondeo, quod sic. Ad quod sic arguo, sicut unitas in communi, per se consequitur entitatem in communi, ita quocumque unitas per se consequitur aliquam entitatem; ergo unitas simpliciter, qualis est unitas individui, super prius descripta, scilicet cui repugnat divilio in plures partes subjectivas, & cui repugnat non esse hoc signatum, si est in entibus, sicut omnis opinio supponit, consequitur per se aliquam entitatem; non autem consequitur per se entitatem naturæ, quia illius est aliqua unitas propria, & per se realis, sicut probatur est in solutione 1. quæst. Igitur consequitur aliquam entitatem aliam determinatam istam: illa facit unum per se cum entitate naturæ, quia totum, cujus est hæc unitas, perfectum est de se. Item (a), omnis differentia differentium reducitur ad aliqua primo diversa, alioquin non esset status in differentibus; sed individua proprie differunt, quia sunt diversa aliquid idem entia; ergo eorum differentia reducitur ad aliqua primo diversa: illa primo diversa non sunt natura in illo, & natura in illo: qui non est idem quo aliqua conveniunt se, maior, & quo differunt realiter, sicut idem possit esse distinctam realiter, & conveniens totam liter. Multum enim reitet esse distinctam, & esse quo aliquid primo distinguitur; ergo sic erit de unitate; igitur præter naturam in hoc, & in illo, sunt aliqua primo diversa, quibus hoc, & illud differunt, illud in illo, & hoc in illo: ista non possunt esse negotiationes *ex 2. q. nec alii sua accidentia, ex 4. q. ergo erunt alique unitates positive per se determinantes naturam. Contra primam rationem obijciunt, quia si est aliqua unitas realis minor unitate numerali, aut est aliquid in eodem uno numeraliter, aut in aliquo alio non in eodem numero, quia quicquid est in eodem numero, est unum numero:*

mero: nec est in duobus, quia in eis nihil est unum numero realiter; quia hoc est proprium suppositi in divinis, sicut expostum est dictum Damasc. supra. Respondeo sicut dictum est in solutione 1. q. de hac materia; quod natura est prius naturaliter, quam hæc natura; & unitas propria consequens naturam; ut natura, prior est naturaliter unitate ejus, ut hæc natura: & sub ista ratione, est de ea consideratio. Metaphysica, & assignatur distinctio ejus: & sunt propositiones per se primo modo: in eodem ergo quod est idem numero, est aliqua entitas, quam consequitur minor unitas, quam sit unitas numeralis: & est realis, & illud cujus est unitas talis formaliter, non est de se unum unitate numerali. Concedo ergo, quod unitas realis non est aliquid entitatis existentis in duobus individuis, sed in uno. Et cum obijciat, quicquid est in eodem individuo numero, est idem numero. Respondeo primo in alio simili manifestiori, quicquid est in una specie, est unum specie: color ergo in albedine est unum specie; ergo non habet unitatem minorem unitate speciei; non sequitur: nam sicut alias dictum est, scilicet in *1. lib. quædæ attribuitis (a)*, solvendo primum dubium; Aliquid potest dici animatum denominative, ut corpus, vel per se primo, ut homo: ita superficies dicitur alba denominative superflue; alba dicitur alba per se primo modo, quia subiectum includit prædicatum, Ita dico, quod potentiale, quod contrahitur per actum, inordinatur ab illo actuali, & per hoc inordinatur ab illa unitate consequente illam actualitatem, sive illum actum: & ita est unum unitate propria illius actualis, sed denominative est sic unum: non autem est de se sic unum; nec primo, nec per partem essentialem, color ergo in albedine est unum specie, licet non de se, nec per se, nec primo, sed denominative tantum. Differentia autem specifica est una specie. Primo, quia sibi primo repugnat dividi in plura specie: albedo est una specie per se, sed non primo: quia per aliquid intrinsecum sibi, ut per illam indifferenter. Ita concedo quod quicquid est in isto lapide, est unum numero, vel primo, vel per se, vel denominative. Primo forte ut illud, per quod unitas talis convenit huic composito: per se, ut hic lapis, cujus illud, quod est primo unum hac unitate, est per se pars: denominative tantum, ut illud potentiale, quod perscrutur isto actuali, quod quasi denominative respicit actualitatem ejus, & unitatem simpliciter. Ulterius declarando (b) solutionem istam, quæ sit ista entitas, a qua sit unitas ista perfecta, per simile ad entitatem, a qua sumitur differentia specifica, potest declarari. Nam differentia quidem specifica, sive entitas, a qua sumitur differentia specifica, potest comparari ad illud, quod est infra se: vel ad illud, quod est supra se: vel ad illud quod est juxta se. Primo modo differentie specificæ, & illi entitati specificæ, repugnat per se dividi in plura essentialiter specie, vel natura, & per hoc repugnat toti, cujus illa entitas est per se pars. Ita in proposito huic entitati individuali repugnat primo divilio in quocumque partes subjectivas, & per ipsam repugnat talis divilio per se toti, cujus illa entitas.

entitas est pars) & tantummodo est differentia in hoc, quia illa unitas nature specificæ minor est illa unitate, & propter hoc, illa non excludit omnem divisionem, quæ est secundum partes subiectivas; sed tantum illam divisionem, quæ est partium essentialium; ista autem excludit omnem. Et ex hoc constituitur factiosepositum, quia ex quo quæcumque unitas minor unitate illa, habeat entitatem propriam, quam per se consequitur; non videtur probabile istam unitatem potestissime ne parte propriam entitatem, quam consequatur. Comparando autem ad illud, quod est supra se, dico, quod illa realitas, a qua sumitur differentia specificæ, est actualis respectu illius realitatis, a qua sumitur generis, vel generis generis, ita quod hæc realitas non est formaliter illa; alioquin (a) in distinctione esset nugatio, & solum penus sufficienter diffinitur, quia indideret totam entitatem definitam sine differentia. Quandoque tamen illud continens est aliud a forma, a qua sumitur ratio generis, quando scilicet species addit rem aliquam super naturam generis; quandoque autem non est res alia, sed tantum alia formalitas, vel alius conceptus realis eisdem rei: & secundum hoc aliqua differentia specificæ, habet conceptum non simpliciter simplicem, puta quæ sumitur a forma: aliqua habet conceptum simpliciter simplicem, quæ scilicet sumitur ab ultima abstractione formæ, de qua distinctione differentiarum specierum, dictam est *dist. 3. r. lib. (b)* qualiter aliqua differentia specificæ includatur ens, & alique non. Quoad hoc illa realitas individuæ est similis realitati specificæ, quod est quasi actus determinans illam realitatem speciei quasi possibilem, & potentialem; sed quoad hoc dissimilis, quia illa nunquam sumitur a forma addita sed præcise ab ultima realitate formæ. Quoad aliud etiam est dissimile, quia illa realitas specificæ constituit compositum, cuius est pars, in esse quidditativo; quia ipsa est entitas quædam quidditativa illa autem entitas individuæ est primo diversa ab omni entitate quidditativa: quod probatur ex hoc, quia intelligendo quæcumque entitatem quidditativam, loquendo de quidditativa entitate limitata, non habetur in quidditate intellecta, unde ipsa sit hæc: ergo illa entitas, quæ de se hæc est, est alia entitas a quidditativa, vel ab entitate quidditativa; non potest ergo consistere totam, cuius est pars, in esse quidditativo, sed in esse alterius rationis. Et quia apud Philosophum, quidditas dicitur (c) forma frequenter, ut patet *5. Metaph. cap. de causis*; & in *7. cap. de partibus distinctionis*, quod in *quibuslibetque non est materia, idem est quod quid est, cum eo cuius est*, sicut exponitur loquendo de materia & forma; & materia apud eam vocatur quodlibet habens quidditatem contractam, & Boet. vult, quod nulla forma potest esse subiectum accidentis, in *lib. de Trinitate*, quia forma dicitur in *quid* de quocunque alio, & si humanitas sit subiectum, hoc non convenit et inquantum est forma: humanitas quidem non est forma; alterius partis compositi, ut formæ, vel materiæ, sed totius com-

a. *Fas. vide in 1. dist. 8. qu. 3. de hoc n. 16.* b. *Qu. 3. n. 1.*
 c. *1. dist. 8. qu. 3.* c. *1. dist. 8. qu. 3.*

positi, ut formæ, vel materiæ, sed totius compositi, habentis quidditatem contractam, sive in quo est quidditas contracta. Ideo omnis realitas specificæ constituit in esse formalis, quia in esse quidditativo; & realitas individuæ constituit præcise in esse materialis, quod est in esse contractæ; & ex hoc sequitur illa distinctio Logicalis, hoc est in esse essentialiter est formalis, & illa materialis, quia ipsa constituit in ratione subiectibilis, & illa in ratione prædicabilis præcise, prædicatum autem formale habet rationem formæ, & subiectibile habet rationem materiæ.

Comparando vero ad illud, quod est iuxta se, scilicet differentiam specificam, licet quandoque possit esse non primo diversa ab alia, sicut est illa entitas, quæ sumitur a forma; tamen ultima differentia specificæ est primo diversa ab alia, illa scilicet, quæ habet conceptum simpliciter simplicem, & quoad hoc, dico, quod differentia individualis assimilatur differentia specificæ ultimo sumptæ, quia omnis entitas individualis (a) est primo diversa a quocunque alio. Et per hoc apparet responsum ad istam objectionem. Obijciunt enim, aut hæc entitas, & illa sunt eisdem rationis, aut non: si sic, ergo potest ab eis aliqua entitas specificæ abstrahi: & de illa querendum est per quid contractabitur ad hanc entitatem, & illam. Si de se parti ratione potuit esse status in natura lapidis: si per aliud, igitur erit processus in infinitum: si autem alterius rationis, igitur & constituta erunt alterius rationis, & sic non erunt individua eisdem speciei. Respondeo, differentia specificæ ultimæ, sunt primo diversa: & ideo ab eis nihil unum per se commune potest abstrahi. Non tamen propter hoc sequitur, quod constituta sint primo diversa, & non alicujus unius rationis. Aliqua enim æqualiter distinguuntur, potest intelligi dupliciter; vel quia æqualiter impossibilia, scilicet quia non possunt inesse eidem: vel quia æqualiter in nullo conveniunt. Et primo modo verum est, quod distincta sunt æque diversa sicut ipsa distinguuntur, non enim possunt distinguantur esse impossibilia, quin etiam distincta sint impossibilia. Secundum modo universaliter est impossibile, quia distincta non solum includunt dissimilitudinem: sed etiam aliquid, quod est quasi potentiale respectu distinguendum; & tamen distinguuntur in eo non conveniunt. Et tunc responsum est de differentis primo diversis, ita respondeo de entitatibus individualibus, quæ sunt primo diversa, id est, in nullo eodem numero conveniunt; & tamen non oportet distincta simpliciter esse diversa, sicut tamen illæ entitates sunt impossibiles, ita etiam individua habentia illas entitates.

Et si quæras quæ est illa entitas individualis, a qua sumitur differentia individualis? Est hæc materia, vel forma, vel compositum? Respondeo, omnis entitas quidditativa sive partialis, sive totalis alicujus generis, est de se indifferens, ut entitas quidditativa, ad hanc entitatem, & illam; ita quod ut entitas quidditativa est naturaliter prior illa entitate, ut est hæc: & ut prior est naturaliter, sicut non convenit sibi esse hanc, ita non repugnat sibi ex

a. *Vide 1. dist. 3. qu. 1. p. 85.*

ratione sua suum oppositum: & sicut compositum non includit suam entitatem, quia est hæc, inquantum natura, ita nec materia inquantum natura includit suam entitatem, quia est hæc materia, nec forma inquantum natura, includit suam; ergo illa entitas non est materia, vel forma, nec compositum, inquantum quodlibet sortitur est natura, sed est ultima realitas entis, quod est materia, vel quod est forma, vel quod est compositum: ita quod quodlibet commune; & tamen determinabile, adhuc potest distinguere, quantumcumque sit una res, in pure realitates formaliter distinctas, quarum hæc formaliter non est illa: sed hæc est formaliter entitas singularis: & illa est entitas natura formaliter, nec possunt illæ duæ realitates esse res; & res, scilicet possunt esse realitas, unde accipitur genus, & realitas unde accipitur differentia, ex quibus realitas specificæ accipitur: sed semper in eodem sive parte, sive toto, sunt realitates (a) ejusdem rei formaliter distinctæ. Et per hoc patet ad argumentum primum principale, quod concludit, quod omne individuum, in quo natura sit contrahibilis, & compositum illa natura. Dico, quod compositio potest intelligi proprie prout est ex re actuali, & re potentiali, vel minus proprie, prout est ex realitate, & realitate actuali, & potentiali in eadem re. Primo modo non est individuum compositum respectu naturæ specificæ, quia nullam rem addit, quia nec materiam, nec formam; nec compositum, sicut procedit argumentum. Secundo modo est necessario compositum, quia illa realitas, a qua accipitur differentia specificæ, potentialis est respectu hujus realitatis, a qua accipitur differentia individualis, sicut si essent res, & res; non enim realitas specificæ ex se habet unde per identitatem includit realitatem individualem: sed tantum aliud quod tertium includit ambo illa per identitatem. Et hæc est talis compositio qualis non potest stare cum simplicitate divina; illa enim non tantum non compatitur compositionem rei, & rei actualis, & potentialis; sed nec realitatis actualis, & cum realitate potentiali. Comparando enim quodcumque essentiale ad quodcumque essentiale in divinis est formaliter infinitum: & id. ex se habet unde per identitatem includit quodcumque, quod potest secum esse, sicut frequenter talem est supra (b) in lib. 1. q. de attributis, solvendo articulum principale primum, quia non sunt præcise illa extrema eadem perfecte: quia aliquod tertium includit utrumque perfecte, sed in proposito, nec entitas specificæ includit per identitatem, entitatem individualem, nec e converso: sed aliquod tertium tantum (cujus ista ambo quasi sunt primo per se partes) includit ambo illa per identitatem: Scita tollitur ista compositio perfectissima, quæ est ex re, & re, non tamen omnis. Universaliter enim quæcumque natura non est de se hæc; sed determinabilis ad essendum hæc, sive determinatur per aliam rem, quod est impossibile in quocumque; sive per aliam realitatem, non est simpliciter simplex.

Ad

Ad secundum concedo, quod singulare est (a) per se intelligibile; quantum est ex parte sui, si autem alicui intellectui non sit per se intelligibile, pura nostro, de hoc alias; saltem non est incompossibilitas ex parte singularis, quin per se possit intelligi; sicut nec ex parte Sotis est impossibilitas videndi, vel visio in ocula, sed ex parte oculi. Ad illud de diffinitione dico, quod etsi aliqua ratio possit exprimitere quidquid concenit ad entitatem individui, non tamen illa ratio erit perfecta diffinitio, quia non exprimit quod quia erit esse: & secundum Philosophum primo Topic. *Diffinitio est expressio generis, &c.* & ideo concedo, quod singulare non est diffinitibile, diffinitione alia a diffinitione speciei: & tamen est per se ens addens aliquam entitatem entitati speciei: sed illa per se entitas quam addit, non est entitas quiddativa. Per hoc patet ad aliam de scientia, & demonstratione; (b) quia diffinitio subjecti est medium in demonstratione porissima: singulare autem non habet diffinitionem propriam, sed tantum diffinitionem speciei, & ita non est de ipso demonstrationis propria; sed tantum demonstratio, quæ est de specie, non omni habet aliquam passionem propriam, sed tantum passionem speciei. Ad argumentum pro opinionem, cum primo dicitur, quod species est atoma, dico, quod est atoma, hoc est indivisibilis in partes species; non est tamen pure atoma, hoc est simpliciter indivisibilis, indivisibilitas enim in plures species, compatitur secunda divisibilitatem in plura ejusdem speciei. Et cum probatur indivisibilitas per illud Porphyrii, quod iubet Plato quiescere, &c. Dico, quod divisio artificialis statum habet ad speciem specialissimam, quia ulterius procedere est in infinita, quæ sunt relinquenda ad res, secundum ipsum, non est enim ex parte individuarum, unde sit eorum numerus certus, sed possunt esse infinita, non repugnante ratione eorum, & si accipitur divisio stricte, prout est in illo, quod requirit determinatas partes in multitudine, & magnitudine, hoc modo species non dividitur in individua; genus autem requirit determinatam multitudinem specierum, quia secundum Boetium genus primo divisibile est in duo: quantum autem requirit determinatam multitudinem, & ista præsupponit determinatam multitudinem; quia sunt in toto duæ medietates, & si stricte accipitur divisio, prout est in partibus proportionem habentem ad totum; quæ vel continentur, vel sub eo continentur, in determinatam multitudinem, vel magnitudine, species per se non dividitur in individua. Et per hoc potest exponi tam Plato, quam Porphyrii, si autem accipitur divisio communiter, prout est in quæcumque participativa naturam divisivam habentem talem proportionem ad totum in integrandum; sive in fabricando, sive non species per se dividitur in individua, & deducitur ista divisio ad genus apud Boet. quia illæ conditiones, & proprietates, quas assignat Boet. in divisione generis, conveniunt huic divisioni,

M 2

quæ

2 Aver. 1. *Phy.* s. c. 28. b *Diff.* 3. q. 4.a Ad 2. *Super 7. Met.* & q. sibi. *bus. d. 3. & inf. d. 2.*b 7. *Met.* c. 12.

que est species in individuo. Ad aliud, species dicitur totum esse, &c. dico, quod ibi esse accipitur pro esse quidditativo, sicut Por. loquitur in cap. de differentia, ubi vult, quod differentia per se non recipit magis, neque minus, & probat ibi. *esse enim unicuique unum, & idem est, nec intentionem, nec remissionem salicipienti.* Accipit esse pro quidditate, sicut Philosophus. 8. Metaph. anima, & anima esse just idem, & quia illa entitas, quam addit singulare super speciem, non est entitas quidditativa, ideo dico, quod tota quidditas que est in individuo, est entitas species, & ita species dicitur totum esse individuum; non sic autem genus dicitur totum esse species, quia species superaddit entitatem quidditativam. Ad argumentum pro alio membro de quantitate, dico, quod illa propositio est falsa, idem est principium divisibilitatis, & distinctionis dividendum. Conceptus quidem quidditativus secundum se communis speciebus, est ratio divisibilitatis eius in species: sed non est ratio distinguendi species ab invicem: sed species una ab alia distinguitur per differentiam, in quantitativa autem divisione tota quantitas, ut consule continens omnes partes, est ratio divisibilitatis in toto quanto, non sic autem est ratio distinctionis partium ab invicem, sed hæc quantitas in quantum distincta in actu, non est illa in actu, que est in toto. Quod etiam deducitur ultra, quod divisio toto quanto homogeneo, hæbetur per quantitatem divisio; Si ita, tamen illa divisio non est prima divisio individuum, sed hæc substantia, & illa, habent divisionem ab invicem, & distinctionem, in quantum hæc, & hæc, priorum naturaliter distinctione in quantum erant partes distincti quanti, per accidens: accidebat enim eis esse partes: tamen facta divisione secundum partes quantitativas, per accidens fit divisio secundum partes subiectivas.

Ad questionem quintam præcedentem de materia, patet solutio per argumenta contra opin. concedo enim, quod materia absolute, ut natura, non est ratio distinctionis nec individuationis. Quidquid enim est natura in quocunque genere totalis, vel partialis, non est de se hoc: & ideo inouendum est, per quid sit hoc. Ad auctoritatem Arist. 5. Metaph. *unum numerum*, &c. respondeo, quod ibi accipit materiam pro illa entitate individuali, que constituit in esse materiali, non autem in esse formali, prout quidditas dicitur format quia illa entitas non est quidditativa: & illa expositio patet per illud, quod subdit, *Species unum, quorum ratio est una*, &c. ratio enim ibi sumitur pro quidditate, que dicitur forma respectum esse individualis. Per idem patet ad illud de celo, & hoc celo, quod confirmat propositum. Per idem ad aliud, 12. *Metaphysic.* quod concedo, quod non possunt esse plures motores primi, quia in primo motore non est materia, hoc est, non est in eo aliquid contrahens ut materia, vel aliquid aliud, sed est de se hoc sine alio contrahente: quam talis contractio non fiat cum perfecta simplicitate, & ideo quidditas Dei est de se hæc.

Ad illud, 7. *Metaphysic. in eis, que sunt sine materia, quod*

quid est rei, est idem cum eo, cuius est (a): Dico, quod quid rei, potest comparari ad illud, cuius est per se, & primo: & ad illud, cuius est per se, & non primo: & universaliter eo modo, quo est aliquid, eo modo est idem sibi, quia sicut Philosophus arguit: cap. 7. (b) *singulum, &c.* & quod quid erat esse dicitur singuli substantia: si enim illud, quod non est ens, nihil est, quod quid autem rei, est illud quo primo res est, & ideo cuius est, quod quid primo ipsum est idem ipsi primo, cuius est per se ipsum, est idem illi per se: cuius est per accidens: illi idem est per accidens, & ideo illi non est simpliciter idem. Unde quod ipse vult in 3. cap. quod in dictis per accidens non est idem, quod quid est cum eo cuius est. Non mirum, quia in secundo cap. declaravit, quod nihil eorum est quod quid est, nec definitio: habens autem quid est, potest intelligi, vel ipsa natura, cuius est primo quod quid est, vel suppositum nature, cuius est quod quid est per se, licet non primo. Primo modo quod quid est tam in materialibus, quam in immaterialibus, est idem cum eo cuius est, etiam primo: quia primo habet quod quid est. Secundo modo habens non est idem ipsi, quod quid est primo: quia quod quid est, non est eius primo, pro eo quod habens illud includit entitatem aliquam extra rat onem ipsi, quod est quod quid est primo. Ad propositum ergo Philosophi dico, quod in non constitutis cum materia (hoc est cum non entia & individuali contrahente quidditatem) idem est quod quid est primo, cum eo cuius est, quia tale cuius est, nullam rationem includit extra rationem eius quod est primo, quod quid est: in constitutis autem cum materia (hoc est cum entitate individuali contrahente quidditatem) non est idem primo quod quid est (c), cum eo, cuius est: quia sic acceptum primo non habet, quod quid est ex se, sed tantum per partem, scilicet per naturam, que contrahit, scilicet per illam entitatem individualem. Non igitur ex isto habetur, quod materia, que est altera pars compositi, sit extra rationem per se quidditatis: immo vere pertinet ad quidditatem, & species habens formam in universali habet primo quod quid est, & primo est idem sibi, & ideo non sequitur quod materia, que est altera pars compositi sit individuan, sed tantum sequitur de materia, que est entitas contrahens, quod concessi. Utrum autem carentia materie, que est altera pars, inferat carentiam huius entitatis individualis secundum Philosophum, de hoc in quest. sequent. Ad illud Aristotel. quod generans generat aliud propter materiam, dico, quod intentio Philosophi est ibi, quod idea non sunt necessitate ad generationem: quia tam distinctio generantis a genito, quam assimilatio geniti cum generante (que duo requiruntur ad generationem univocam) possunt haberi sine eis: agens enim particulare ex forma sua habet unde assimilaret sibi partem, & generans genitum: & ex materia habet, quod sit distinctum a genito, non principaliter; licet tamen sequatur, ne-

cessario, quod distinguatur per materiam a genericis, quia materiam non suam, sed aliam participat per formam terminantem generationem: sicut enim materia iam perfecta est forma, & ex hoc, quod assimilatur per formam, participat aliam materiam, quam suam; & ita sua alia est ab illa, quae privatur forma tali: cujuscuque autem est alia materia, ex quo materia est pars essentialis rei, ipsam esse aliud ab eo. Dico tunc, quod assimilationis, vel similitudinis principalis ratio est ipsa forma inter genericam, & genericum, & hoc non secundum unitatem, vel identitatem individuum inquantum forma hinc, sed secundum unitatem, vel identitatem illam minorem, inquantum forma est, & secundum hoc, est ratio gignendi. Forma autem est principalior ratio distinctionis, quam materia; quia sicut forma est illud principalius quo compositum est, quam materia; ita est principalius, quo compositum est unum, & per consequens in se indistinctum, & ab alio distinctum: appropriate tamen, distinguendo assimilativum contra distinctivum, forma est assertiva, (a) ita quod non materia proprie, quia non est qualitas substantialis vel accidentalis; materia autem est distinctiva appropriate loquendo, quia necessario ex hoc, quod caret forma, distinguatur ab illa materia, quae praehabet formam, & ita compositum a composito. Potest etiam alio modo compositum intelligi aliud propter materiam, sicut propter causam arietatis praerelationem. Forma enim generis, licet sit causa arietatis in composito, principalior, quam materia, non tamen est causa praerelationis huius arietatis; sed materia, & hoc quia ipsa praerelatio privata, & ideo non potest esse eadem cum materia informata.

QUESTIO SEPTIMA.

Utrum plures Angeli possint esse in eadem specie?

Quod non, quia Philosoph. 7. (b) *Metaph. cap. de partibus distincti*, dicit quod in his, quae sunt sine materia, idem est, quod quid est, & illud cuius est, igitur cum Angelus sit sine materia, quod quid est, & illud cuius est, idem est ipsi Angelo: ergo impossibile est Angelum distingui ab Angelo, nisi quod quid est eius distinguatur a quod quid est alterius; ergo non potest esse distinctio individuum in Angelis, manente eodem quod quid est. Praeterea, Avicenna 2. *Metaph.* ponit ordinem Intelligentiarum, ubi videtur velle, quod Intelligentia inferior proceditur a superiore quasi ipsam creatore, illa casualitas non est in aliquo respectu alterius ejusdem speciei. Praeterea, arguo per rationem. Omnis differentia formalis est differentia specifica, Angeli autem cum sint plures, & formae differant, aliqua differentia locum

li:

li: ergo specificae. Probatio major. Sumitur ex 8. *Metaphysica* (a), ubi formae comparantur numeris, in quibus quodcumque additum, vel subtractum variat speciem, ita in formis: igitur, &c. Item 10. *Metaphysica* (b) *Masculus*, & *femina non differunt specie: quia masculinitas, & feminitas sunt differentiae materiales formae bu masculinitatis*, ex hoc innuens quod differentiae formales omnes distinguunt specie: quia forma, & species idem sunt. Praeterea, omnis locum separata a materia in se habet totam perfectionem speciei illius: ergo si ponatur aliqua talis forma in specie, ut forma huius Angeli, & illius, illa erit illa, & ista erit illa, quia uterque Angelus est forma separata a materia; & per consequens quilibet habet perfectionem totius speciei. Probatio antecedentis, quia quod forma non habet totam essentiam speciei, hoc est, quia participat eam: non autem habet essentiam formae per participationem, nisi ut est in materia: igitur, &c. Praeterea, in entibus perfectis nihil est, quod non intendatur a natura, sed pluralitas numeralis non per se intenditur a natura: quia differentia numeralis, quantum est ex se, potest intendi in infinito: infinitas autem non intenditur per se ab aliquo agente, quae autem sunt in Angelis, tanquam in perfectissimis entibus universi, sunt per se intenta: ergo non est in eis differentia numeralis, sed solum specifica, in qua principaliter consistit pulchritudo universi. Praeterea 2. *de Anima* (c), videtur haberi, quod multitudine individuum non est nisi propter salvationem speciei, sed in incorruptibilibus salvatur sufficienter natura in uno individuo: ergo, &c. Confirmatur, ex primo Cal. & nota, quia in corporibus super caelestibus (d) non est nisi unum individuum unius speciei, sicut unus Sol, & una Luna: ergo, &c. Oppositum arguitur per Damasc. in *Elementatio* cap. 12. *secundum unamquamque speciem facti sunt Angeli*.

Qui dicunt ad questiones praecedentes de individuatione, principium individuationis esse quantitatem, vel materiam (e), dicunt consequenter ad illam questionem negative, scilicet quod non possunt esse plures Angeli in eadem specie, quia non potest in Angelis ratio propria talis differentiae inveniri, & habere dicere, quod non tantum hoc est impossibile ex proprietate intrinseca, sed etiam ex proprietate extrinseca; quia simpliciter est impossibile: ita quod nullo modo natura ipsi potest competere distinctio individuali, ex quo sibi repugnat illud, quod per se potest esse principium talis distinctionis: sicut impossibile est sub animalis esse plures species, si repugnaret animalis alia, & alia actualitate, per quas species distinguerentur. Fundamenta autem istius opinionis, in aliis questionibus praecedentibus dicta sunt. Tenenda est ergo conclusio simpliciter opposita, quod scilicet simpliciter possibile est plures Angeli esse in eadem

M 4

a *Tex. 10.* b *Tex. 25.* c *Tex. 34. & 35.*
 d *Tex. 92. & ind.* e *Regi. quod. 2. quod. 7. Goff. & D. II. 2. d. 3. q. 4.*

a *Avic. 2. de Ani. c. 2. & 7.*
 b *Tex. 30. 31. & 41.*